

de knotwilg

Kleine rietganzen
in Gistel

Madeliefje

Bermbeheer

Een toekomst voor
de Babilliebeek?

WEGBERMEN
IN DE LENTE:

OOK DE NATUUR
KLEURT GRAAG EENS
BUITEN DE LIJNTJES.

Geert De Kockere
www.litenatuurttjes.net

Editoriaal

3 Yes we can!

Algemene informatie

- 4-7 **Opmerkelijk veel Kleine rietganzen in Moere Blote en Zevekote (Gistel)**
Natuur- en Milieunieuwtjes
- 10-11 **Algemeen**
De roerdomp en de snoek
"Een leven op onze planeet"
- 11 **Gistel**
Grote zilverreiger met reiskriebels
- 12 **Ichtegem**
Bezoek van de Bonte kraai
Weg met de wulp?
- 13 **Oudenburg**
Nijltjes
- 13-14 **Torhout**
'De Corveleijn' & 'publieksprijs' 2020
Jong Natuurgeweld trekt eropuit
Resultaten roofvogeltelling 2021
- 16-17 **Madeliefje (Bellis perennis)**
- 18-21 **Bermbeheer?**
- 22-27 **Activiteiten**
- 28 **Programma JNM Roeselare**

Plaatselijke bijdragen

- NATUURPUNT GISTEL-oudenBURG & HOGE DIJKENVZW**
- 32-33 **Sneeuwgorzen in de duinen**
NATUURPUNT MANDELSTREKE
- 34-36 **Een toekomst voor de vallei van de Babilliebeek?**
- 37-41 **Gierzwaluw m/v kiest voor luxeloft**
NATUURPUNT RUIDENBERG
- 42-43 **Vlindertellingen Wijnendalebos 2020**
NATUURPUNT TORHOUT
- 44-45 **Broedgeval bruine kiekendief in Torhout**

Werken mee aan dit nummer:

Dirk Anseeuw, Koenraad Blontrock, Daniël Boens, Geert Carette, Robbe Cool, Freddy Cordy, Kamil Daneels, Paul Debaenst, Roney Debaillie, Sofie Declercq, Erwin Deraus, Rose Deschynck, Piet Desmet, Koen Devos, Leopold Dewulf, Xavier Dirix, Roland Eeckhout, Luc Feys, Peter Hantson, Eckhart Kuijken, Peter Lemmens, Johan Lippens, John Nuyts, Steven Nuytten, Georges Pollentier, Dirk Raes, Wim Rommel, Marijke Soetaert, Anton Van Derbeken, Bart Van Thuyne, Katrien Vanhouteghem, Johan Verbanck, Bart Vercruysse, Maarten Verlinde, Christine Verscheure, Katrien Werbrouck, Ria Wyffels & Arnout Zwaenepoel.

Omslagfoto (een oranjetipje op look-zonder-look) en foto's hiernaast: Erwin Deraus

Yes we can!

De coronacrisis vierde zopas zijn eerste verjaardag en het nieuws wordt nog steeds gedomineerd door deze pandemie. Wie had dat een jaar geleden gedacht? Wij hopen dat jij en je geliefden niet al te erg door dit virus in de problemen zijn geraakt en onze gedachten zijn bij hen die midscheeps door deze ziekte getroffen werden.

Ook onze werking is er danig door in de war gestuurd. Cursussen, uitstappen en wandelingen hebben we allemaal in de diepvries moeten steken. Toch hebben wij niet stil gezeten! Corona ligt aan de basis van heel wat vernieuwingen. Onze vergaderingen gingen digitaal en we zochten naar manieren om jullie coronaveilige activiteiten 'in bubbel' aan te bieden.

De Corona-epidemie is er moeiteloos in geslaagd onze samenleving op zijn kop te zetten. Schijnbaar zonder veel problemen worden er maatregelen genomen en geld en middelen gevonden om de strijd met dit virus aan te gaan. Cafés en restaurants: dicht. Festivals: afgeschaft. Plezierreizen: verboden.

Overal duiken triageposten op, diensten intensieve zorg verdubbelden hun capaciteit en uit het niets ontstaan uitgebreide vaccinatiecentra. De vloedgolf aan solidariteit bij de brede bevolking en de daadkracht van mensen uit de zorg, politici en wetenschappers brengen hoop in bange dagen.

Natuurlijk verloopt dit niet vlekkeloos. We zijn er ook nog niet van af, maar we krijgen dit beestje wel klein. Ooit, en dat hoeft niet zo lang meer te duren, kunnen we weer op café en restaurant gaan, ons uitleven op festivals of lekker op reis gaan.

Door al dat coronagedoe hebben we het laatste jaar niet veel meer over het klimaat gehoord. Het lijkt mischien wel dat er geen nieuws meer over de klimaatverandering te rapen valt, maar die zet zich onverminderd verder.

Herinner je je de zomer van 2020 nog? In augustus kregen we een hittegolf over ons heen die maar liefst 12 dagen duurde, goed voor de warmste week ooit in ons land. Er volgden nog warmterecords en 2020 sloot af als het warmste jaar ooit in het warmste decennium ever.

En die trend zet zich gewoon verder. In februari - wat hebben we toch een vreemde winter achter de rug -

werden er 4 dagen op een rij nieuwe dagrecords voor de hoogste maximumtemperatuur genoteerd. Heerlijk toch, zo'n zomerse dag midden in de winter! Meer dan 10 °C boven de gemiddelde maximumtemperatuur! Maar toch ook een beetje beangstigend: wat als we in de zomer weer zoveel boven de gemiddelde maximumtemperaturen gaan? Pfoeh, liever niet.

De wetenschap kan ons perfect vertellen wat dit op lange termijn betekent: steeds grilliger weer, met meer wateroverlast én meer watertekorten. Daardoor ook meer klimaatconflicten en klimaatvluchtelingen. Eigenlijk is de corona-epidemie maar een golfje in vergelijking met de klimaatsunami die op ons af komt.

Als we voor onze kinderen en kleinkinderen een leefbare wereld willen, is het al na twaalven. Maar de coronacrisis heeft ons wel getoond hoe we geld, mensen en middelen kunnen mobiliseren voor een gezamenlijke strijd. Ook voor de klimaatcrisis zijn er oplossingen, alleen wordt er getalmd om echte keuzes te maken.

Daarom startten 11 bezorgde burgers in 2014 een rechtszaak, omdat ze actie wilden ondernemen tegen het kwakkelende Belgische klimaatbeleid. Eigenlijk eisen ze enkel dat onze overheden hun klimaatbeloftes nakomen. Er werd een vzw opgericht en mede-eisers gezocht: 58.586 gewone mensen vragen de rechtbank nu om de overheid te dwingen hun klimaatbeloftes na te komen. Na vele procedurele vertragingen manoeuvres (het hele traject kan je terugvinden op www.klimaatzaak.eu/nl/the-case) is deze zaak eindelijk in een stroomversnelling terechtgekomen.

En juist, ja, ook wat betreft bosuitbreiding, stikstofvervuiling en verdroging gebeurde er de voorbije maanden heel veel. Te veel om hier allemaal op te noemen. Maar wat ik eigenlijk wil zeggen: corona heeft ons geleerd dat we het aan kunnen, als we écht willen. Om het met de woorden van voormalig president Obama te zeggen "Yes we can!"

Ondertussen kijken we samen met jullie reikhalzend uit naar de terugkeer van 'het normale leven' en dan hopen we jullie allemaal op onze activiteiten terug te zien.

De redactieraad van
Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw

Opmerkelijk veel Kleine rietganzen in Moere Blote en Zevekote (Gistel)

In 'de Knotwilg' 2019/2 brachten we een relaas over de onverwacht grote aantallen ganzen die buiten de klassieke pleisterplaats van de Oostkustpolders (OKP) afzakten naar de regio van Zerkegem over Gistel tot Koekelare en Leke. Daarbij leek het alsof de Kleine rietganzen via de zandstreek en de tussenliggende polders aansluiting zochten naar de IJzervallei. Na twee jaar willen we nagaan in hoeverre een permanente areaaluitbreiding vanuit de kustpolders op gang komt, met nadruk op de Kleine rietganzen.

Het landschap van Gistel en omstreken

De voorbije winter hebben de ganzen, gretig op zoek naar maïs, ook weer hun zinnen gezet op de open landschappen van Gistel en omgeving. Deze gebieden behoren tot de Middellandpolders die grenzen aan de Vlaamse Zandstreek van Zerkegem over Bekegem naar Westkerke, Eernegem en Koekelare. Gistel zelf en Zevekote liggen op een iets hoger gelegen zandig 'eiland', omgeven door de lage gebieden van de Bourgognemeersen, Moere Blote, Sint-Pieters-Kapelle en Leke. In het westen sluiten deze polders aan bij het Middelland van de IJzervlakte. In wat volgt noemen we dit 'Gistel e.o.' of 'het studiegebied'.

Tot ver in de jaren zeventig domineerden hier vooral natte graslanden met veel microreliëf, sloten en poelen. Door ruilverkaveling, polderpeilverlaging, landbouwintensivering en schaalvergroting kwamen er teelten als aardappelen en maïs, tot en met vollegrondsgroenten zoals bijvoorbeeld spruiten. Van de uitgestrekte weiden resteren nu nog een aantal kleinere, maar nog altijd interessante en beschermingswaardige gebieden.

Een Kleine rietgans tussen de maïsstoppels in Moere. Foto: Koen Devos.

Winterganzen in Gistel en omgeving

Overwinterende Arctische ganzen hebben reeds lang hun favoriete pleisterplaatsen uitgebouwd in de Oostkustpolders, grofweg tussen Knokke, Brugge en Oostende. In dit gebied bereikten de aantallen Kleine rietganzen tussen 1995 en 2010 een hoogtepunt tot bijna 40.000 (= 60% à 90% van de Spitsbergse populatie!) en tot 60.000 Kolganzen. Deze laatsten overwinteren ook massaal in de IJzervallei.

Door de klimaatopwarming bleven de laatste jaren steeds meer Kleine rietganzen in Denemarken overwinteren en vielen de aantallen in de OKP terug tot 30% of minder. Tot op vandaag blijft deze West-Vlaamse regio zowat het exclusieve winterareaal van deze soort in ons land.

Vanuit de Oostkustpolders werd Gistel e.o. voor het eerst in 2016/17 en in 2018/19 door Kleine rietganzen bezocht, maar een echte traditie zat er

Kleine rietganzen in Moere Blote en omgeving (Gistel), winter 2020/21

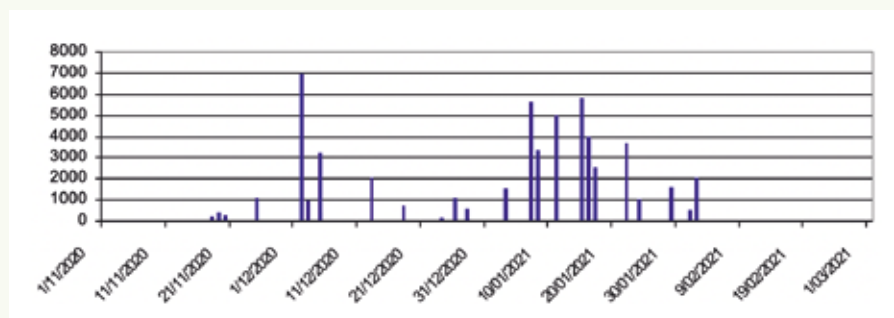

fig. 1: Aantalsverloop van de Kleine rietgans in Gistel e.o., winter 2020/21 (uit 'waarnemingen.be', aangevuld met gegevens van Koen Devos, Dirk Raes en de auteurs).

nog niet in. Wie weet nà deze winter? De data en aantallen Kleine rieten voor 2020/21 worden in grafiek weergegeven. Al vroeg in november kwamen er verkenner opduiken, met een piek van 25 november tot 5 december. Nooit eerder werden 7.000 Kleine rieten zo ver buiten de klassieke Oostkustpolders waargenomen! En blijkbaar smaakte de regio naar méér: van januari tot begin februari verbleven er opnieuw geregeld 1.500 tot bijna 6.000 ex., vaak gemengd met Kolganzen; daarna namen de aantallen sterk af (fig. 1).

In de grafiek zijn alle waarnemingen uit deelgemeenten of gebieden, die specifiek gelegen zijn in de Oostkustpolders, weggelaten. Zo behoort o.a. Snaaskerke wel tot grondgebied Gistel, maar liggen de ganzerterreinen van deze deelgemeente in de OKP. Eenzelfde selectie werd gemaakt voor de grensgebieden van Sint-Pieters-Kapelle, Leke en Keiem, waarbij in dit overzicht het telgebied van de IJzervallei niet is opgenomen.

De totale aantallen van de midmaandelijkse tellingen worden jaarlijks op het einde van de winter als 'gansdagen' omgerekend. Dit cijfer laat toe te bepalen hoeveel procent van de ganzen hier verbleven vergeleken met de Oostkustpolders. Tijdens

de voorgaande drie winters bleef het aandeel van 'uitwijkelingen' buiten de OKP beperkt tot ca 3,5% (Kuijken & Verscheure 2020, Goose Bulletin 25). Wellicht zal dit aandeel voor het huidige seizoen iets hoger liggen.

Voorals tussen Moere Blote en Leke kwamen deze ganzen foerageren op oogstresten van aardappelen en maïs. Daarnaast werden ook de nabije weiden als essentieel habitat opgezocht om te drinken, te poetsen en de poten van de kleverige klei te ontdoen. Wij vermoeden dat hier, naast de maïs als junkfood, vooral de landschappelijke openheid heel aantrekkelijk is voor ganzen. Waarom dan de minstens even uitgestrekte IJzerbroeken nog (bijna) niet door Kleine rieten bezocht worden, blijft een vraagteken. Misschien zien zij de duizenden Kolganzen daar als hinderlijke concurrenten? Toch komen in de OKP beide soorten wel in gemengde groepen voor.

Relaties met de Oostkustpolders

Onze vraag of de 'afvalligen' (zo noemt Dirk Raes de Kleine rietganzen uit Gistel e.o.) voorgoed de OKP achter zich zouden laten, bleek al gauw geen reden tot vreugde noch ongerustheid. De bijna dagelijkse verplaatsingen van duizenden ganzen uit het studie-

gebied waren bijzonder spectaculair en wezen op een vrij constant dag-nachtritme. De meeste vluchten gebeurden van en naar de kustpolders, vooral in de vroege avond of bij dageraad. Hierbij werden vrij vaste vliegroutes aangehouden naar de kerngebieden van de OKP.

Zoals de klassieke overwinteraars uit die regio verkozen de 'uitwijkelingen' van Gistel e.o. vooral de graslanden van de Straatkreek en het Pompje (Oudenburg), de Meetkerkse Moeren, het complex Klemskerke/Vlissegem of soms ook de Rijkswachtweiden (Jabbeke) als slaapplek. Hier stonden vogelaars vaak klaar om van dit spektakel te genieten. De regelmaat van deze slaapvluchten was opvallend, maar soms gebeurde ochtend- of avondtrek in de duisternis. Vooral met maanlichte nachten kunnen de ganzen behoorlijk lang actief blijven, om dan tot laat in de volgende voormiddag te rusten.

Uiteraard impliceert dit dag-nachtritme een sterke menging van ganzen groepen in hun vrije verdeling over de zowat 280 locaties die we onderscheiden in het geheel van Oostkustpolders inclusief de ganzerterreinen in de zandstreek en de omgeving van Gistel.

Een groep Kleine rieten bij Sint-Pieters-Kapelle. Foto: Koen Devos.

Ganzen met nekringen en GPS-zenders

Aan de hand van honderden aflezingen van nekringen (gecodeerde halsbanden in blauw of wit bij Kleine rietganzen en groen of zwart bij Kolkganzen) kunnen we onder meer de plaatstrouw aan bestaande pleisterplaatsen of de exploratie van nieuwe gebieden onderzoeken.

Deze winter werden 15 verschillende geringde Kleine rieten waargenomen buiten de Oostkustpolders, de meeste in Gistel e.o. Van deze 15 vogels werden in totaal 140 aflezingen gerapporteerd, waarvan 54 in het studiegebied. Op een geschat aantal van ruim 1.250 aflezingen van ca. 130 geringde individuen betekent dit dat hiervan slechts 4,7% stammen van buiten de Oostkustpolders. Dit cijfer komt aardig overeen met de hoger vermelde 3,5% van het aantal gansdagen dat buiten de tra-

ditionele OKP-gebieden wordt doorgebracht.

Als illustratie toont Fig 2 de aflezingen van Kleine rietganzen met witte nekringen KK4 en X82. De drie meldingen in Gistel e.o. vallen in het niets naast de tientallen aflezingen in de OKP. Twee ringen (JF1 en JF4) - niet in deze figuur - vertonen echter wel een zeer uitzonderlijke plaatstrouw aan Gistel e.o., met niet minder dan 14 aflezingen op een totaal van 18 meldingen. Gezien méér dan 110 Kleine rieten met nekringen nooit buiten de OKP werden opgemerkt, blijft het aantal 'buitenbeentjes' dus héél beperkt.

Uitzonderlijke waarnemingen: GPS-zenders en Engelse ringen.

In onze bijdrage voor 'de knotwilg' 2019 konden wij de aanwezigheid en densiteit van Kleine rietganzen met zenders samenvatten. Aan de hand van de frequente GPS-signalen

kunnen de Deense en Nederlandse onderzoekers opmaken welke pleisterplaatsen en specifieke terreinen worden aangedaan. In 2019/20 zakten zes gezenderde ganzen af tot in Vlaanderen, waarvan er slechts één in Gistel e.o. opdook. In de winter 2020/21 kregen we vier zenderganzen op bezoek; twee daarvan verbleven enkele dagen buiten de Oostkustpolders. De aanwezigheden in Gistel e.o. bleef echter voor beide jaren samen beperkt tot minder dan 2% van de totale verblijftijd.

Opmerkelijk vooral is dat deze ganzen elke avond terugkeerden naar de klassieke kustpolders om er te overnachten, wat overeenstemt met de waarnemingen van massale avondvluchten. Ook binnen de OKP bewijzen de zenders intensieve wisselingen van groepen tussen de deelgebieden. Constante clusters van telkens een aantal zelfde ex. in een groep komen eerder zelden of slechts tijdelijk voor. Uiteraard blijven gepaarde ganzen met ringen wel samen (zoals het koppel 2M en KK9 - zie foto). Noot: uit onderzoek blijkt dat deze nekringen de vogels niet hinderen en de kansen op overleving niet doen afnemen.

Brexit als toemaatje?

Deze winter werden voor het eerst twee Kleine rietganzen waargenomen met (helaas heel moeilijk afleesbare) zilvergrijze nekringen, geplaatst in het reservaat Martin Mere (Lancashire, UK) in 2017 en 2018. Deze vogels behoren tot de omvangrijke broedpopulatie van IJsland en Groenland (ruim 300.000 ex.), die uitsluitend overwintert in Schotland en Engeland.

Misschien als gevolg van de zware noordwesterstorm 'Odette' van 24-25 september werden sommige Kleine rietganzen over de Noordzee naar Nederland en Vlaanderen geblazen. Na een melding bij Rotterdam in oktober, ontdekten de auteurs op 13 november de grijze nekring (VUI) in Stalhille. Sensatie! Enkele dagen later zag Dirk Raes dezelfde vogel in Leke.

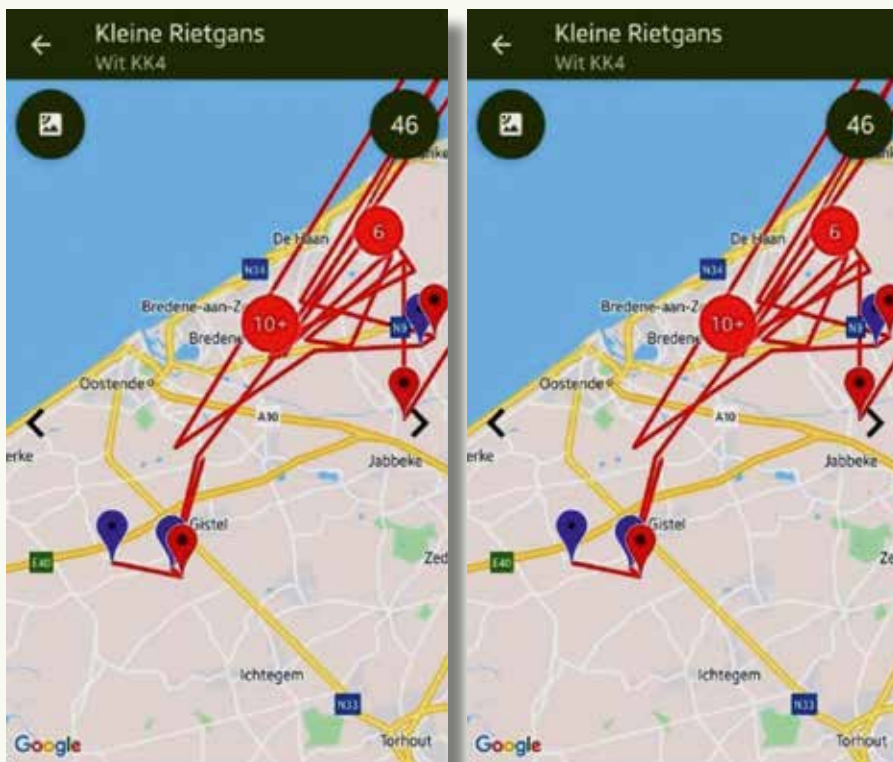

Fig. 2.: screenshot (BirdRingApp.) 'Wit KK4' (een mannetje, geringd 2018) en 'Wit X82' (een vrouwtje, geringd 2015) werden elk 3 maal afgelezen in Gistel e.o.; X82 zat ook in Zerkem. Let vooral ook op de vele waarnemingen en gebiedswisselingen in de Oostkustpolders. (De rode symbolen staan voor de aflezingen door de auteurs.)

Op 15 en 18 januari kon hij zelfs een tweede grijze ring (VCA) aflezen in Zevekote en Sint-Pieters-Kapelle. Hier dook een week later ook opnieuw de VUI op (Koen Devos). De grijze VCA werd op 28 januari terug gezien in de OKP bij Snaaskerke (CV). Tot slot zag Emmanuel Crul de VUI op 9 februari in Damme/Dudzele.

Beide Engelse ganzen hebben zich dus tijdelijk gedragen als buitenbeentjes in de regio Gistel, om dan trouw terug op te duiken in de OKP. Blijkbaar hebben de Engelsen zich verder kunnen aansluiten bij de flyway van de Spitsbergse overwintelaars. Dit laatste is zopas bevestigd door de aflezing van VUI op 3 maart in Falsbjerg, noord Denemarken! Of deze twee Brexit-vogels ooit naar Engeland en Schotland terugkeren, blijft een open vraag.

Besluit

De klassieke overwintering van Kleine rietganzen in de kuststreek bevestigt het belang van de poldergraslanden in de Oostkustpolders, waarvan een aantal kerngebieden aangewezen zijn als EU-Speciale Beschermingszones (SBZ) onder NATURA 2000.

De dynamiek van de pleisterende ganzen betekent een voortdurende wisseling van grote groepen tussen de kerngebieden en de randlocaties. In de loop van het laatste decennium gingen soms significante aantallen Kleine rieten ook buiten de OKP op zoek naar nieuwe voedsel terreinen, in hoofdzaak geoogste maïsakkers.

In deze bijdrage rapporteren we over het belang van de 'uitwijkgebieden' van Gistel e.o., waar deze winter tot maximaal 7.000 Kleine rietganzen (vaak samen met Kolganzen) werden geteld. Deze indicatie van bijzondere vogel- en natuurwaarden verdient een actieve inzet voor het behoud van een aantal waterrijke graslanden in de grote open ruimte van Moere Blote en de Middellandpolders tot de IJzervallei. De spectaculaire avond- en ochtendvluchten wijzen

Kleine rietganzen met links het exemplaar met GPS-zender 2M en rechts (gewone) nekkring KK9.

Foto: Eckhart Kuijken.

op het gebruik van slaapplekken in de klassieke kerngebieden van de Oostkustpolders en nodigen uit tot verdere observaties in de uitwijkgebieden, met een onvergetelijke natuurbeleving als beloning.

Dank

Wij danken Koen Devos (INBO) en Dirk Raes (ANB) voor hun waardevolle bijdragen, evenals de vele gepassioneerde vogelaars en ringaflezers die hun meldingen via 'waarnemingen.be' vastleggen. Uiteraard verdienen alle

ganzentellers die al jarenlang mee instaan voor onze lange en unieke tijdreeks - vanaf 1959! - de grootste waardering. We zijn B. Nollet en K. Schreven (NIOO, Wageningen en Univ. Amsterdam NL) en J. Madsen (Univ. Aarhus, Dk) zeer erkentelijk voor het gebruik van een aantal niet-gepubliceerde gegevens van GPS-zenders bij Kleine rietganzen.

Eckhart Kuijken & Christine Verscheure

eckhart.kuijken@scarlet.be

christine.verscheure@scarlet.be

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

Paradijsstraat 2 - Roeselare-Beveren
tel. : 051 69 00 30 - Gsm: 0475 688 871
info@davidtshubert.be

**Houthandel
Carpentier**

Gitsbergstraat 53
8830 Hooglede-Gits
Tel. 051 20 20 04
Fax 051 24 59 52

PROEF EENS VAN EERLIJKE HANDEL

So fair, so good

Oneerlijke
HANDELSREGELS geven
kleinschalige producenten in
het Zuiden geen kansen op de
internationale markt. Laat zien
dat jij het anders wilt: **KIES
VOOR EERLIJK.**

ECOLOGISCHE TEELT

is hét antwoord van
kleinschalige boeren
in het Zuiden op
landbouw die energie
en water verslindt.

OXFAM

Wereldwinkels

Gistel: Kerkstraat 5
Lichtervelde: Marktstraat 26
Roeselare: Noordstraat 156
Torhout: Hofstraat 9

www.oxfamwereldwinkels.be

brochures

folders

boeken

doosjes

lowyck
producent
van drukwerk

biovita

Torhoutsesteenweg 179
St. Andries Brugge

Maalsesteenweg 299
St. Kruis Brugge

Meensesteenweg 51
Roeselare

ZORG VOOR DE NATUUR PLAATS EEN FIJNSTOFFILTER

FIJNSTOFFILTER - POLVO (OEKOTUBE)

Broucke investeert voor een betere luchtkwaliteit in België. Door de fijnstoffilter van Oekotube kunnen we 95% van het fijnstof uit de rook filteren via ionisatie. Ontdek waarom een Polvo fijnstoffilter van Oekotube een must is voor uw haard.

VOORDELEN

- Het creëert geen trekvermindering voor uw schouw, want het enige dat zich in uw rookkanaal bevindt is een elektrode van 1,6 m.
- Het filtert fijnstof efficiënter dan goedkopere fijnstof-filters. Met de Polvo / Oekotube filter zal 95% van de fijnstofdeeltjes uit uw rook verdwijnen.
- Gemakkelijk in onderhoud. De schoorsteenborstel kan gemakkelijk de elektrode aan de kant duwen zodat uw rookkanaal perfect kan gekuist worden.
- Weinig verbruik: 30 W wanneer de fijnstoffilter werkt en 1 W in de stand-by fase is. Het toestel zal bij detectie van warmte automatisch aanschakelen.
- De filter kan worden gebruikt voor een toestel tot 40 kW.
- Er zijn geen structurele veranderingen nodig in uw woning. Onze Polvo fijnstoffilter kan bovenop uw schouw geplaatst worden.
- Alle fijnstofdeeltjes worden gefilterd, zelfs de kleinste PM1-deeltjes.

BROUCKE
Tulikivi & KachelCenter

Roeselarestraat 92 | 8600 Esen | 0495 680 962
Meulebeeksesteenweg 12 | 8700 Tielt | 051 438 252

www.broucke.be

Neem
contact op
voor
meer info

Overstappen naar Argenta is kinderspel.

Gemakkelijk, gratis en snel.

MARIANNE DEPRAETERE

FSMA 48078 cAcB
Beversesteenweg 363, 8800 Roeselare
051 20 50 94

KANTOOR LEEN TANGHE

FSMA 46897 cAcB
Aartrijkestraat 12, 8820 Torhout
0475 45 67 62

KANTOOR VANDEVOORDE BVBA

FSMA 107137 cAcB
Meiboomlaan 5-7-9, 8800 Roeselare
051 24 28 27

VANDEZANDE-BRYSSE

FSMA 113630 cAcB
Marktstraat 20, 8810 Lichtervelde
051 72 44 11

KANTOOR VANHAECKE

FSMA 61160 cAcB
Rumbeeksesteenweg 464, 8800 Rumbeke
051 24 46 53

ARGENTA ROESELARE NOORD SFG INVEST BV

FSMA 0741379116
Noordlaan 9, 8800 Roeselare
051 24 01 30

Natuur- & milieunieuwtjes

ALGEMEEN

De roerdomp en de snoek

Op woensdag 17 februari was het nog bitter koud: - 7°C langs de IJzerboorden. Hier en daar wordt er geschaatst op de overstroomde IJzerbroeken. Tussen De Fintele en de Reningebrug speur ik de IJzerboorden af, op zoek naar nonnetjes of zaagbekken. Plots valt mijn oog op een 'rare bruine plek' in het riet. Ik neem mijn verrekijker en het blijkt een ineengedoken roerdomp te zijn!

Ik zet mijn wagen aan de kant en wacht, roerloos, op mogelijke actie van de roerdomp. Misschien zal die wel proberen een vis te pakken, denk ik zo. De stilstaande wateren in de rietvelden zijn allemaal dichtgevroren, maar het stromende IJzerwater is hier nog ijsvrij.

Ik zit daar, met mijn camera in de aanslag, wanneer de roerdomp plots in beweging komt. Hij begint zijn veren te poetsen en zijn poten te strekken, tot hij zich plots focust op één plek in het water. In 10 minuten tijd brengt hij zijn kop langzaam naar het water, lager nog dan zijn tenen die zich vasthouden aan het riet. Ondertussen wiebelt zijn lijf heen en weer. Om de afstand tot zijn prooi beter in te schatten, of om nog minder op te vallen tussen het in de wind zwaaiende riet?

Ik zie daarna, en dat duurt wel 30 minuten, zijn kop centimeter voor centimeter verdwijnen tussen het riet. Plots schiet die als een bliksemschicht het water in, tussen de rietstengels door. Daarna kleffert de roerdomp wat onhandig, maar fier als een gieter, de IJzeroever op en slikt zijn vangst, een

snoek van wel 25 centimeter, in één hap door. Ik zie zijn hals even verdubbelen in dikte en na wat kokhalzen met open bek raakt de snoek uiteindelijk in de roerdompmaag. Schijnbaar tevreden over de vangst van de dag keert hij, als in een vertraagde film, met berekende tred terug naar zijn vertrekpunt: de plek waar een beïjds grachtje de IJzer in stroomt.

Na uren 'schuiltentzitten' in mijn wagen stap ik ook voorzichtig uit om mijn 'poten' eens te strekken. Prompt gaat de roerdomp in paalhouding staan, waarbij hij een pol riet imiteert door stijf rechtop te gaan staan. Heel efficiënt, midden in een rietkraag, maar wat helemaal niet zo goed lukt met een dikke snoek in de maag...

Johan Verbanck

De roerdomp heeft zo'n perfecte schutkleur dat hij tussen het bruine riet helemaal niet opvalt. Foto: Johan Verbanck.

“Een leven op onze planeet”

Dit is de titel van een uitzonderlijk boek, geschreven door een uitzonderlijk iemand: Sir David Attenborough. Deze wereldberoemde Britse bioloog en televisiemaker is vooral bekend om zijn vele bekroonde natuurdocumentaires zoals ‘Life on Earth’, ‘The Private Life of Plants’ & ‘The Blue Planet’, om er maar enkele te noemen.

In zijn laatste boek, vertaald als ‘Een leven op onze planeet’, beschrijft hij hoe onze wereld veranderd is gedurende zijn inmiddels 94 jaar op onze aarde. Het boek begint met een beschrijving van Pripjat in Oekraïne. Een gelukkig en vredevol stadje met alle voorzieningen, tot de explosie in reactor nummer 4 van de vlakbij gelegen kerncentrale van Tsjernobyl daar een einde aan maakte en de ruime omgeving totaal onleefbaar maakte voor de mens.

Dat neemt hij als startpunt om te vertellen over de nog veel grotere milieurampen waar onze planeet de laatste eeuw door getroffen wordt: de steeds snellere opwarming van de aarde en het verdwijnen van de wereldwijde biodiversiteit. In het boek beschrijft hij hoe het zover is kunnen komen, wat onze grootste fout was en hoe we dit nog kunnen rechtzetten.

Sir Attenborough brengt de materie op een vlotte en toegankelijke manier. Het boek leest als een thriller en drukt ons met onze neus op de feiten: als er geen mentaliteitsverandering en concrete actie komt, zal dit desastreuze gevolgen hebben voor onze kinderen en hun kinderen. “Laat ons het land weer wild maken.”

Dit is een boek dat iedereen, die bekommerd is om de biodiversiteit van onze planeet, zou moeten lezen, in het bijzonder beleidsmakers en

politici. Of zij nu actief zijn op lokaal, regionaal, nationaal of internationaal niveau: Sir David rekent op hen om het tij te keren.

Wim Rommel

GISTEL

Grote zilverreiger met reiskriebels

Als je de voorbije winter naar de Kleine rietganzen in Moere-Blote ging kijken, kon je ook een Grote zilverreiger spotten met een genummerde kleur-ring. Die ring, zwart op wit, had nummer P804. Navraag leerde ons dat dit een vogel was die in 2020 in Litouwen werd geboren en op het nest geringd werd op 31 mei. In januari zat hij dus lekker hier, meer dan 1.600 kilometer van zijn geboorteplaats vandaan.

In de negentiende eeuw werd de Grote zilverreiger bijna uitgeroeid omdat het in die periode in de mode was om je hoed te versieren met exclusieve veren. In 1903 waren zilverreigerveren tweemaal hun gewicht in goud waard en in 1910 werden, alleen al in London, de veren van ruim 290.000 reigers verhandeld.

Grote zilverreiger P804. Foto: Bart Vercruysse.

ICHTEGEM

Bezoek van de Bonte kraai

Op 31 december 2020 ontdekte John Nuyts een Bonte kraai in de akkers ten zuidwesten van het Wijnendalebos. Een mooie waarneming die onmiddellijk tientallen vogelaars naar de streek lokte om deze zeldzame overwinteraar te spotten. Begin maart zat ie er trouwens nog.

De Zwarte kraai is bij ons een heel gewone verschijning, maar die komt niet in heel Europa voor. Je vindt 'm enkel van het zuidwesten tot noordwesten van Europa. Meer naar het noorden en het oosten zijn de kraaien niet volledig zwart, maar tweekleurig: ze hebben ook een zwarte kop, staart en vleugels, maar een grijs lichaam. Het verspreidingsgebied van de Bonte Kraai is een pak groter en strekt zich uit van Italië, Duitsland (ten oosten van de Elbe) en Scandinavië tot diep in het oosten.

Vroeger was de Bonte Kraai een heel gewone wintergast in Vlaanderen. Ze prijken zelfs op de winterse taferelen van Pieter Bruegel de Oude, maar vanaf de jaren '70 begonnen de aantallen overwinteraars terug te lopen. Als er nu nog eens ergens een Bonte Kraai opduikt komen vogelkijkers er van heinde en verre op af.

Je zou kunnen denken dat het slecht gaat met de Bonte Kraai. Dat is gelukkig niet zo. Het gaat hen zelfs eerder voor de wind. Ze trekken gewoon niet meer zo ver weg. En nee, voor één keer lijkt klimaatverandering hier niet mee te spelen. Hoogstwaarschijnlijk is de mens de oorzaak van hun gewijzigd trekgedrag. Door de bevolkingstoename (afval!) en veranderde landbouwtechnieken vinden ze nu ook in de winter voldoende voedsel in Scandinavië en moeten ze niet zo nodig meer die verre tocht ondernemen.

Onze Zwarte kraai is... volledig zwart natuurlijk. De Bonte kraai, tegenwoordig een zeldzame wintergast, gaat creatief aan de slag met grijs. Foto: John Nuyts.

Weg met de wulp?

Op zaterdag 23 januari werd de jaarlijkse wulpentelling georganiseerd. Dan worden in heel Vlaanderen de wulpen op hun winterse slaappleatsen geteld. Op Vlaams niveau wordt deze telling door lokale vogelaars uitgevoerd op vraag van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Dit Vlaamse luik kadert op zijn beurt in een internationale telling die op hetzelfde ogenblik doorgaat. Zo krijgt men een idee van de populatiegrootte van de wulp op een veel handigere en snellere manier dan door inventariseren in de broedgebieden, waar je vaak met lage dichtheden over enorme oppervlakten wordt geconfronteerd.

Twee tellers trokken naar de Bourgognepolder, op de grens van Gistel, Ichtegem en Oudenburg, maar dit werd een domper van formaat. Ook dit jaar geen wulpen in ons natuurgebied. Verderop, richting Gistel, werden er wel nog groepen van 100 en 420 vogels gespot,

maar deze kwamen niet slapen in de Bourgogne. Ook vorig jaar kwamen er geen wulpen meer slapen in de Bourgognemeersen. In vroegere jaren was deze plaats een van de sterkhouders, met aantallen in de grootteorde van 750 tot 1.200 wulpen. Waar deze vogels nu slapen, blijft voorlopig onduidelijk. Is er ergens in de streek een nieuwe slaappleats? Alles suggesties zijn welkom!

De Bourgognepolder was, vóór de uitbreiding van het nabijgelegen serrebedrijf, één van de topslaappleatsen voor wulpen in Vlaanderen. Maar nadat dit bedrijf uitbreidde, daalde het aantal overnachtende wulpen tot 0. Dat de stedenbouwkundige vergunning voor de laatste uitbreiding tot tweemaal toe werd vernietigd door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, heeft niet belet dat dit complex er toch staat. Zonder vergunning, en – net zoals wij vreesden – met rampzalige gevolgen voor het plaatselijke vogelbestand.

OUDENBURG

Nijltjes

Eind november reed Freddy Cordy nog even tot aan 't Pompje om te kijken of er nog iets leuks was neergestreken, toen hij in één van de weiden van het Agentschap voor Natuur en Bos een grote groep Nijlganzen zag zitten. Ze waren vrolijk aan het badderen in de laantjes, die vol water stonden. Freddy deed even een telling en kwam uit op zo'n 250 Nijlganzen, nog nooit meegemaakt in de vele jaren dat hij al vogels telt.

Deze soort komt algemeen voor in het Nijldal in Afrika, en verder door het hele continent ten zuiden van de Sahara. In de 18e eeuw werden ze in Europa ingevoerd als siervogel, waarna ontsnapte exemplaren al snel ook in het wild gingen broeden. Vooral de laatste jaren zijn hun aantallen sterk

De Nijlgans: afkomstig uit Afrika, maar ondertussen helemaal ingeburgerd. Foto: Freddy Cordy.

toegenomen en sinds 2 augustus 2017 is het verboden om deze soort nog te houden of te verhandelen. Ze worden

ook actief 'bestreden' om te vermijden dat ze een te grote invloed krijgen op onze inheemse fauna en flora.

TORHOUT

'De Corveleijn' & 'publieksprijs' 2020

Sinds 2013 deelt Natuurwerkgroep Torhout 'De Corveleijn' uit. Deze wisseltrofee gaat naar de persoon die het voorbije jaar de meest bijzondere natuurwaarneming deed in Torhout of één van de aangrenzende (deel)gemeenten. Naast 'De Corveleijn' wordt er sinds 2018 ook een publieksprijs uitgereikt. Normaal gezien kunnen alle aanwezigen op de spaghettiavond meestemmen voor de publieksprijs, maar door het wegvallen van onze spaghettiavond – met dank aan Corona, volgend jaar herkansing – hebben we een stemming via facebook georganiseerd.

De genomineerde waarnemingen uit 2020 waren:

- Lachstern - overvliegend in Torhout op 26 april (Dirk Werbrouck)
- Grauwe kiekendief - man overvliegend in Torhout op 27 april (Johan Lippens en Dirk Werbrouck)

ALGEMENE BOUWONDERNEMING

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - Roeselare

Tel. 051 20 83 41

info@debalerik.be - www.debalerik.be

**NIEUWBOUW - VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHT WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES**

- Velduil - jagend in Torhout op 27 april (Johan Lippens en Dirk Werbrouck)
- Bruine kiekendief - broedgeval in Torhout / vondst nest en nestbescherming (Johan Lippens en Dirk Werbrouck)
- Dwergarend - overvliegend in Torhout op 21 mei (Johan Lippens en Katrien Werbrouck)
- Aasgier - subadult overvliegend in Lichtervelde op 21 mei (Kenny Hessel)
- Bijeneter - roepend, overvliegend Wijnendalebos op 7 juni (Geert Carette en Kenny Hessel)
- Fluit - territorium in Wijnendalebos vanaf 7 juni (Geert Carette)
- Bonte kraai - ter plaatse omgeving Wijnendalebos vanaf 31 december (John Nuyts)

De Corveleijn 2020 ging uiteindelijk naar Johan Lippens en Dirk Werbrouck voor de vondst en bescherming van het eerste broedgeval van bruine kiekendief in Torhout. De publieksprijs ging naar John Nuyts voor zijn waarneming van een pleisterende bonte kraai in de omgeving van Wijnendalebos. Nogmaals proficiat aan de winnaars en aan alle deelnemers!

Jong Natuurgeweld trekt eropuit

In oktober startten we met onze 'Jong Natuurverkenners Torhout', een reeks van 8 activiteiten voor kinderen van 8 tot 13 jaar. Dit is een soort van 'instapcursus' voor kinderen die geïnteresseerd zijn in de natuur, waarbij we één keer per maand samen de natuur in trekken.

Kort na de start werd de tweede lockdown afgekondigd, waardoor alles even stil lag. Maar na de eerste versoepelingen waren de activiteiten van onze Jong Natuurverkenners één van de weinige activiteiten die nog konden doorgaan.

Zo gingen we zondag 7 februari op zoek naar dieren in de sneeuw. Samen met Bart luisterden we naar het goudhaantje en vol bewondering keken we naar het nestgat van de zwarte specht. Maandagavond 15 februari gingen we samen met Geert luisteren naar de bosuil en oefenden we ons nachtzicht. Thijs zorgde voor een spannend nachtspeel. En je moet niet vrezen dat er ook maar één iemand bang was in het donkere Wijnendalebos! Op zondag 7 maart speelden we detective. Samen met Katrien zochten we naar sporen van eekhoorn, uil, ree en nog zoveel meer. Ondertussen raapten we zwerfvuil en Ruben en Thijs zorgden weer voor een uitdagend spel. Wat doet het deugd om samen met deze kinderen op stap te gaan! Want zeg nu zelf, niets zo tof als samen op verkenning te gaan en te ravotten in de natuur.

Een eigen jeugdwerking is elke natuurrpuntafdeling gegund: het houdt

ons jeugdig en tegelijkertijd zorgen we voor onze opvolging. In Torhout is dit zaadje alvast gezaaid. Zin om mee te doen? Of denk je er aan een jongerenwerking in je eigen afdeling op te starten? Neem dan contact op met Xavier op dirix.xavier@gmail.com.

Resultaten roofvogeltelling 2021

Van vrijdag 29 januari tot maandag 1 februari trokken de leden van Natuurwerkgroep Torhout er op uit om individueel of in coronaveilige bubbel op zo veel mogelijk plaatsen in Torhout de roofvogels te tellen. Ze telden 36 buizerds, 8 torenvalken, 4 sperwers, 2 slechtvalken - een adult bij het kasteel van Wijnendale en een eerstejaarsvogel op de watertoren - en 1 smelleken. Dit jaar dus geen havik, kiekendief noch wouw, maar toch mooie aantallen van 'gewone soorten'. Op naar de volgende editie!

Door de coronamaatregelen konden op 7 februari slechts 10 van onze vele 'Jong Natuurverkenners' mee op tocht, maar de sneeuw was wel een vette 'kers op de taart'. Foto: Kamil Daneels.

WELKOM IN HET
PROVINCIAAL BEZOEKERSCENTRUM
DE BLANKAART

NATUUR@ELIER VOOR KINDEREN

woensdag 7 april van 9 tot 16 uur: *Als Lente komt*

woensdag 5 mei van 13.30 tot 16.30 uur: *Stapje natuur*

woensdag 9 juni van 13.30 tot 16.30 uur: *In de ban van de bij*

HET VOGELKIND

dinsdag 15 juni van 16 tot 18.15 uur

muzikale vertelwandeling met Yves Bondue

Voor meer en actuele info omtrent de activiteiten i.k.v.
corona, nieuwsbrief en openingsuren: www.blankaart.be

Provinciaal Bezoekerscentrum De Blankaart

Iepersteenweg 56, 8400 Weumen

blankaart@west-vlaanderen.be - 051 54 59 48

www.blankaart.be

[f westvlaanderen](https://www.facebook.com/westvlaanderen) [i provincie_wvl](https://www.instagram.com/provincie_wvl) [t @provinciewvl](https://twitter.com/provinciewvl)

Full Energy
Future Energy Today

0496 88 42 41 - info@fullenergy.be

Rondevijverstraat 5 - 8820 Torhout

Ben je op zoek naar een
super zonnepaneel-
installatie met batterij?
Dan ben je bij ons op het
juiste adres.

Bezoek zeker onze
facebook.

Madeliefje (*Bellis perennis*)

Boreas, de god van de Noordenwinden, wou zijn geliefde Flora, de godin van de bloemen, verrassen. Zo strooide hij in de lente massa's sneeuwvlokjes over de bloemenweiden. Dat vond Flora helemaal niet leuk. Gelukkig slaagde ze erin om elk sneeuwvlokje te veranderen in een bloempje. Inderdaad: zo ontstond het Madeliefje, althans volgens de Romeinse mythologie.

Iedereen kent het plantje met zijn geelwitte bloempjes. Benoemen lijkt moeilijker. In Vlaanderen en Nederland bestaan ruim tweehonderdvijftig verschillende dialectnamen voor *Bellis perennis*, wat erop wijst dat de plant overal voorkomt: bleek-

veldbloempje, dijkbloempje, driesbloempje, fennebloem, gersbloempje, kersouw, koeweibloem, luizenkraker, maagde-lieve, madsoete, maetelieve, meelzuutje, meisjots, meizeutje, meizoentje, schapebloem, Sinte-Pietercruyt, smoetbloem, straatkommeertje en nog vele andere vreemd klinkende namen, maar de etymoloog heeft voor elke volksnaam een uitleg.

'*Bellis*' komt van het Latijnse '*bellus*' of mooi en '*perennis*' betekent letterlijk 'door de jaren of eeuwig'. De 'eeuwig mooie' dus, wat verwijst naar het Madeliefje dat vrijwel het hele jaar bloeit. Niet tevreden met die uitleg? Er was eens een bosnimf, Bellides, die om te ontsnappen aan de avances van

een ongewenste minnaar, Vertumnus, zichzelf veranderde in een Madeliefje. Tenminste: zo ging het toch volgens de Griekse mythologie.

Ook voor de Nederlandse naam Madeliefje bestaan meerdere verklaringen. De meest aanneembare uitleg is een verband met het oude Nederlandse 'made' voor grasland of weide. Volgens sommigen zou Madeliefje een verbastering zijn van 'maagdeliefje' waarin 'maagd' verwijst naar 'de Maagd Maria'.

Het Madeliefje is inheems in gans Europa, behalve in het noordoosten en in Zuidwest-Azië. Je vindt het nu ook in Noord- en Zuid-Amerika,

Foto: Erwin Deraus.

Links: de typische wortelrozet met eennervige, spatelvormige bladeren.
Rechts: de 13 donkergroene omwindselblaadjes van de geelwitte bloeiwijze. Foto's: www.kuleuven-kulak.be/bioweb.

Zuidoost-Azië en Nieuw-Zeeland. Madeliefjes stellen geen eisen wat grondsoort betreft. Een open en zonnige, tot zelden lichtbeschaduwde standplaats met een vochtige bodem lijkt ideaal. Die mag matig voedselrijk tot voedselrijk zijn en betreding, beweiding en maaien vormen geen bezwaar. *Bellis perennis* groeit dan ook in berm, dijken, gazons, plantsoenen, uiterwaarden (gebied tussen een rivier en de hoogste dijk) en weilanden.

Vertrekkend vanuit een korte wortelstok staan de bladeren in een wortelrozet. De eennervige, spatelvormige bladeren met stompe top zijn verspreid behaard, hebben een gekartelde bladrand en versmallen tot een brede steel. De onbebladerde, tot 15 cm lange stengel draagt slechts één eindstandig hoofdje van zo'n 2 cm in diameter. Wat we foutief het bloempje noemen bestaat uit een korf van lint- en buisbloemen. Het madeliefje behoort dan ook tot de familie van de samengesteldbloemigen of composieten.

De kegelvormige bloembodem zit gevat in een dubbele rij van meestal 13 lancetvormige omwindselblaadjes. De buitenste rij bloemen, straalbloemen genoemd, zijn lintvormig, vrouwelijk, wit, onderaan rood tot paars en langer dan de omwindselblaadjes. Binnen de korf zitten tot honderd

buisbloemen, geel van kleur en tweeslachtig. Elk afzonderlijk bloempje bestaat uit een onderstandig vruchtbeginsel, een stamper met twee stempels, vijf vergroeide meeldraden en vijf vergroeide kroonbladeren. Kelkbladeren ontbreken of bestaan enkel in de vorm van haren, 'pappus' genoemd. De hoofdbloei van *Bellis perennis* situeert zich in mei, maar aan de uitlopers ontstaan knoppen die tot laat in de herfst en soms zelfs de winter door nog in bloei komen.

Insecten, vooral vliegen, zorgen voor de bestuiving, maar ook windbestuiving is mogelijk. Kleine geelbruine nootjes zonder haarkroon of ribben staan in voor de voortplanting. Madeliefjes planten zich ook ongeslachtelijk voort. In de oksels van de bladeren ontspringen korte zijstengels die uitgroeien tot nieuwe rozetten. Zo staan madeliefjes dicht bij elkaar en vormen ze dichte maten.

Bij regenweer buigen de bloemhoofdjes zich naar de grond. Omwindselbladeren en lintbloemen beschermen zo het stuifmeel. Ook bij valavond neigen de lintbloemen naar het midden van het hoofdje om het stuifmeel droog te houden. Vaak kleuren de straalbloemen aan de buitenkant rood door de aanwezigheid van anthocyaan. Deze stof lijkt het antivriesmiddel van de plantenwereld, waardoor het madeliefje tot -15°C nog in bloei staat.

Zelfs onder een pak sneeuw vormt de plant nog bloemen.

Hebben madeliefjes magische krachten? Dit is het recept van het middeleeuwse artsengeslacht Myddvai uit Wales. *"Plet het bloempje van een Madeliefje in een beker wijn. Geef die drank aan de zieke. Moet hij vervolgens braken dan zal de patiënt binnenkort sterven."* Bij de Kelten gold het als een slecht voorteken wanneer je op een madeliefje trapte. Een plantje uitgraven kon al helemaal niet. Dan zou je je kinderen niet zien opgroeien. Ook bij ons is een Madeliefje nog steeds een voorspellend kruid in de liefde. Wie heeft niet ooit de blaadjes (lintbloemen) van een madeliefje afgetrokken met de bezwering: *"Hij (zij) houdt van mij, hij (zij) houdt niet van mij..."* Om het toeval een handje te helpen is het overigens goed om weten dat de meeste madeliefjes een oneven aantal lintbloemen hebben. Wie begint met de mogelijkheid van z'n voorkeur heeft dan ook het meeste kans er ook mee te eindigen. Ook voorspellen is weten.

Als medicinaal kruid gaat Madeliefje terug tot de Oudheid. Dit wordt wellicht ooit een nieuw verhaal. En of je nu van Madeliefjes houdt of niet, het blijven jaarrond-juweeltjes van bij ons die we niet willen missen.

Daniël Boens

Bermbeheer?

Het grootste natuurgebied van Vlaanderen? Ongetwijfeld én met heel veel voorsprong: de berm! Met 20.000 à 25.000 hectare langs onze wegen en waterlopen vormen deze openbare groene linten een natuurnetwerk. Ter vergelijking: Nationaal Park Hoge Kempen telt 12.000 hectare aan natuurpracht en Natuurpunt heeft zo'n 26.000 hectare aan natuurgebied in beheer.

Ongeveer 60 % van onze inheemse plantensoorten kan je aantreffen in bermen. Hoewel slechts een beperkt aantal daar een optimaal groeimilieu vindt, zijn sommige soorten nog bijna uitsluitend in bermen terug te vinden. Onze erevoorzitter ging destijds al met zijn leerlingen aan de slag in de berm: *"Baken één vierkante meter af en determineer daarin elke soort!"*

Door het steeds intensievere gebruik van het achterland stijgt ook de relatieve waarde van onze bermen. De landbouw wordt steeds efficiënter, waardoor er minder ruimte overblijft voor wilde natuur en deze op heel wat plaatsen helemaal naar de bermen wordt verdrongen. We hebben er dus alle belang bij dat deze gezond zijn. Ook voor natuurbeleving kan je hun waarde moeilijk onderschatten. Elk voorjaar, wanneer er gestart wordt met het maaien (en soms ook sproeien) van bermen, ontvangt ons secretariaat vragen over deze problematiek. Daarom lijkt het ons nuttig hier het een en ander toe te lichten.

35 Jaar bermbesluit

In de jaren '70 won het thema 'berm' aan belang, eerst in Nederland en daarna ook in Vlaanderen. Op 1 januari 1985 trad het bermbesluit in werking: een wet met als doel het verkrijgen van bloemrijke bermen

met een grote verscheidenheid aan wilde planten. Dat is ook goed voor allerlei dieren, zoals bijen, vlinders en zweefvliegen, die we nodig hebben om planten te bestuiven. Gezonde en mooie bermen zijn een win-win-situatie voor iedereen!

Dit besluit bevat 8 punten en is bindend voor overheden die verantwoordelijk zijn voor het beheer van bermen. Voor bijna alle bermen dus. Belangrijk hierbij is dat het gebruik van biociden (dat zijn fungiciden, herbiciden, insecticiden, ...) sindsdien verboden is en dat grazige bermen niet vóór 15 juni gemaaid mogen worden. Dat is na de eerste bloei. Een eventuele tweede maaibeurt, vooral om de latere bloeiers een kans te geven om zaad te zetten, mag pas gebeuren na 15 september. Verder dient het maaisel binnen de tien dagen verwijderd te worden. Maaisel dat composteert werkt immers als een meststof en zorgt zo voor brandnetels, grassen en andere ruigtekruiden. Verwijder je dat maaisel, dan verschraalt de bodem en komt er meer plaats voor wilde bloemen. Het maai-beheer moet ook uitgevoerd worden zonder de ondergrondse plantendelen en houtige gewassen te beschadigen. Uitzonderingen, ontheffingen genaamd, moeten aangevraagd worden bij het Agentschap voor Natuur en Bos en overtredingen kunnen bestraft worden.

Waardevolle Bermen

Niet elke berm is gelijk. Hoe breder de berm, hoe interessanter voor flora en fauna natuurlijk. Bij echte brede bermen, bijvoorbeeld langs autosnelwegen, is soms gefaseerd bermbeheer met variërende vegetatietypes mogelijk (grasland – ruigte – struweel – bos). Waar de berm

Eén van de 110 bijenorchissen die in het voorjaar van 2020, tijdens de eerste lockdown, werden aangetroffen in een wegberm in Oudenburg. Foto: Freddy Cordy.

is ingeploegd, kan de gemeente dat stuk terugvorderen, al leert de praktijk dat dit niet snel gebeurt.

Het bodemtype is ook zo'n zogenaamde 'abiotische factor' die bepaalt wat er kan groeien. In ons werkingsgebied vinden we vooral klei-, zandlemige en zandbodems. Nat of droog, licht of zwaar, rijk of arm, kalkhoudend of niet... Dat heeft allemaal invloed op wat er groeit. Bij de aanleg van bermen wordt trouwens afgeraden (verrijkte) teelaarde aan te voeren en kiest men best voor grond van ter plekke uit een diepere, armere laag.

De functie van de berm bepaalt ook het vegetatietype. Op een stuk dat vaak als uitwijk- of parkeerstrook gebruikt wordt, krijgen planten weinig kansen. En een berm die openge-

Een ecologisch beheerde berm langs de Weidestraat in Gistel. In de zomer is dit een zee van margrietten, maar ook zeldzaamheden zoals de klavervreter vinden hier een groeiplaats. Foto: Leopold Dewulf.

gooid werd, laat dan weer pioniers toe, zoals klaprozen. De berm is er uiteraard ook voor de stabiliteit van de weg en de afvoer van water, waardoor die vaak licht afhelt van de weg naar de gracht. De berm tussen een gracht en een veld staat idealiter in een hoek van 45° voor de stabiliteit, en de hellingsgraad en oriëntatie bepalen dan in welke mate wind en zon daar hun invloed kunnen laten gelden.

Het gebruik van het aanpalende land is een niet te onderschatten factor voor het bermtype dat verkregen wordt. In onze landbouwgebieden worden de bermen 'verrijkt' door het gebruik van meststoffen. Het gevolg is dat brandnetels en grassen er vrij spel hebben. Fluitenkruid en andere ruigtekruiden houden daar ook goed stand omdat zij hogere stikstofwaarden tolereren. De bemesting verloopt trouwens op 3 manieren: rechtstreeks, via afvloeiend water en door stikstofdepositie via de lucht.

Water! Het woord is gevallen. De waterkwaliteit bepaalt de plantengroei op de oevers van beken. Waar het water sterk vervuild is, omdat de gracht eigenlijk ook als open riool dient, of omdat er veelvuldig herbiciden gespoten worden, krijgen interessante planten het moeilijk. Als de oevers bovendien zo steil zijn dat ze erosie in de hand werken en de waterstanden sterk variëren, maken oever- en moerasplanten - zelfs riet - geen kans. Banaal rietgras neemt het dan soms over. De Vlaamse Milieumaatschappij houdt nauwgezet de kwaliteit van de waterlopen in Vlaanderen bij. Voor wie het interesseert, je kan deze zelf raadplegen op hun website.

Een bermbeheerplan, kortweg bermplan

In vele gemeenten is ondertussen een bermbeheerplan opge maakt. In de gemeenten Ichtegem en Koekelare is dit destijds gebeurd onder impuls van de plaatselijke Na-

tuurpuntafdeling. Een tijdlang werd dit ook gesubsidieerd. Voor mijn gemeente, Kortemark, ging Arnout Zwaenepoel in 2015 aan het werk in opdracht van de West-Vlaamse Intercommunale. In een 190 pagina's tellend document volgde een inventarisatie van alle gemeentewegen en de planten die er in de bermen werden geregistreerd. Ook heel wat fauna werd opgelijst. Bijzondere plantensoorten werden uitdrukkelijk vermeld en door middel van permanente kwadranten (= specifieke plaatsen die jaarlijks bekeken worden) wordt de opvolging verzekerd. Arnout deed heel wat aanbevelingen en gaf een antwoord op vragen als:

- Welke planten vind je terug in de bermen?
- Welke zeldzaamheden uit de Rode Lijst groeien hier?
- Welke fauna vind je vooral terug in de bermen?
- Waar liggen de permanente kwa-

- dranten en welke planten staan er daar?
- Welke vegetatietypes vind je terug?
 - Welke zijn de waardevolle en minder waardevolle bermen in de gemeente?
 - Wanneer moet een welbepaalde berm gemaaid worden?
 - Waar wordt er best ecologisch bermbeheer toegepast? (Specifieke maaidata? Maaimethode? Afvoeren?)
 - Waar moet het maaisel zeker afgevoerd worden?
 - Wat zijn de aandachtspunten per straat?
 - Hoe breed, hoe hoog en met welk toestel moet er gemaaid worden?
 - Welke zijn de algemene aandachtspunten voor de gemeente?
 - Wat kost dit bermbeheer?
 - Waar kunnen we welke bomen planten?
 - Wanneer en hoe gaan we het beheer evalueren?
 - Hoe kunnen we dit communiceren?

De veiligheid

Om het zicht in bochtige wegen en nabij kruispunten te garanderen kan het zijn dat ergens vroeger moet worden gemaaid dan het bermbeheer vooropstelt. Dat kan dus, maar deze uitzonderingsregel wordt soms ook ingeroepen wanneer men eigenlijk maait om economische of praktische redenen.

Gaat het echt om veiligheid, dan kan men er voor kiezen om enkel een strook dicht bij de weg te maaien. Als er op die plek aan ecologisch beheer wordt gedaan, is het belangrijk ook dit maaisel af te voeren. En soms is het gewoon interessanter voor de berm zelf om een onthefing aan te vragen en wat vroeger te maaien dan 15 juni. Dit gaat dan vaak om bloemrijke bermen of om plekken waar die bekomen kunnen worden.

Maaien kost geld, maar een correct bermbeheer kan ook een goede in-

Misschien wel de belangrijkste kaart uit het Kortemarkse bermbeheerplan: de beheerkaart.

- Geel: maaien met verwijderen maaisel op 15 juni en in september-oktober (basisbeheer).
- Groen: maaien met verwijderen maaisel in de eerste of tweede helft van mei en in september-oktober.
- Blauw: maaien met verwijderen maaisel in september-oktober (faunagericht beheer & slootoverbeheer).
- Oranje: klepelmaaien zonder verwijderen maaisel (minder waardevolle bermen, kostenbesparend, beter is natuurlijk ook hier het maaisel te verwijderen indien mogelijk).

Kaart: WVI.

vestering zijn omdat er op termijn dan minder gemaaid moet worden. Door de bodem te verschrallen wordt de begroeiing lager en zullen de hogere grassen, die veel voedingsstoffen gebruiken, wijken voor lagere, bloemrijkere planten. Een berm vol bloemen doorbreekt ook de monotonie en verscherpt ongemerkt de aandacht van de weggebruiker.

En andere problemen...

Zwerfval is niet alleen een gigantisch probleem voor de mensen die het zien liggen of dieren die zich eraan verwonden, maar ook voor de aanemer die bermen maait en het maaisel moet verwerken. Navraag bij de firma Westcompost uit Ieper, die al het maaisel uit Kortemark composteert, leert ons dat bijna

alle problemen die ze daar hebben met afval in te composteren fracties, voortkomen uit de verwerking van bermmaaisel.

Met blazers en magneetbanden proberen ze het afval maximaal te verwijderen. Het werk van zwerfvalrapers wordt daar erg gewaardeerd! (Volhouden, hé!) Maar het zou nog beter zijn als mensen hun afval gewoon weer meenemen natuurlijk. Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen pleit al jaren voor de invoer van statiegeld, wat een aanzienlijke reductie van de hoeveelheid zwerfval tot gevolg zou hebben. In Nederland zijn ze alvast overtuigd en ook Brussel en Wallonië hebben ondertussen plannen. Dat heuglijke nieuws kregen we onlangs te horen. Pleiten jullie mee?

Een doodgespoten berm in mei 2020. Niet alleen verboden, maar vooral rampzalig voor de biodiversiteit en de waterkwaliteit. Foto: Anton Van Derbeken.

En dan zijn er invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop, de reuzenbalsemien en de reuzenbereklaauw. Exotische planten die, op de plaatsen waar zij beginnen groeien, alles overwoekeren zodat andere planten geen kans meer krijgen. Het is beter waakzaam te zijn voor de komst van deze gasten. Vroegtijdig ingrijpen kan vaak nog wel, maar eens ze goed geworteld zijn is het vaak een onhaalbare klus om ze nog weg te krijgen. Een meer volledige lijst met invasieve exoten kan je raadplegen op Ecopedia.

Met de klimaatopwarming gaan bermen ook steeds vroeger bloeien en

wordt half juni al laat om een eerste keer te maaien. Vaak maait men dan net alle bloemen weg. Bij mooie wegbermen suggereert Arnout Zwaenepoel daarom meer en meer voor een vroege maaibeurt, bijvoorbeeld begin mei al, zodat de zomerbloei ten volle tot zijn recht kan komen.

Over de inplanting van verkeersborden en straatmeubilair wordt ook beter tweemaal nagedacht vooraleer die lukraak in de berm worden geplaatst. Hoe minder (hinder)palen voor de maaier, hoe beter...

Aan de slag!

De milieuraad is dé plaats bij uitstek om te peilen naar het bermbeleid van jouw gemeente, alhoewel fysiek bijeenkomen nu wat moeilijk ligt natuurlijk. Misschien ben je zelf milieuraadslid of ken je wel iemand die daar als vertegenwoordiger van Natuurpunt in zetelt?

Hopelijk wordt in jouw gemeente het bermbesluit - zowat de meest eenvoudige Vlaamse wetgeving - gerespecteerd en zijn er waar nodig ontheffingen aangevraagd. Als je gemeente nog geen bermplan heeft, wordt het na ruim 35 jaar 'Bermbesluit' wel stilaan tijd om er één op te maken.

Loopt het fout bij het maaien? Wordt er te vroeg gemaaid, worden er zeldzame of beschermde soorten

weggemaaid, verdwijnen er waardevolle biotopen of worden er bermen doodgesproeid? Dan is het milieuloket normaal gezien de juiste plaats om dit te melden. Wordt er geen gehoor gegeven aan jouw klacht, dan kan je zelf de natuurinspectie contacteren. Die heeft ons in ieder geval al laten weten dat de tijd van verwittigen en aanmanen, zeker wat betreft doodgesproeide bermen, voorbij is en dat men zal optreden.

Maarten Verlinde

Met dank aan Anton Van Derbeken voor de input en Arnout Zwaenepoel voor het nalezen

Bronnen

- www.bijensymposium.be, met o.m. de lezing "Bijvriendelijk bermbeheer, nog een lange weg te gaan?" door Arnout Zwaenepoel.
- www.natuurlijkimkeren.org/bermen-als-sleutel-voor-biodiversiteit-waterbeheersing-erosie-bestrijding-en-landschapsbeeld door Anton Van Derbeken.
- <http://geoloket.vmm.be/Geoviews/>
- www.ecopedia.be/pagina/exoten
- www.milieुरapport.be/milieuthemas/vermesting-verzuring/vermesting/stikstofdepositie
- www.natuurpunt.be/pagina/dossier-bermen
- www.vlaanderen.be/publicaties/leidraad-natuurtechniek-ecologisch-bermbeheer
- Zwaenepoel, A. (2015). Wegberminventarisatie en -beheerplan Kortemark. WVI, i.o.v. de gemeente Kortemark, 180 p.

Bij iedere bestelling van uw drukwerk, promomateriaal,... bij **Mr-Print** doneren wij **3%** aan **natuurpunt**

Diksmuidesteenweg 54 || Staden
0495 78 94 74 || info@mr-print.be
mr-print.be +

- \\ Offset en digitaal
- \\ Familie en handels
- \\ Promomateriaal
- \\ Stempels
- \\ Van ontwerp tot levering

Paper is Nature
IGEPA

activiteitenkalender

OPGELET

In deze coronatijden is het organiseren van activiteiten niet vanzelfsprekend. Op het ogenblik dat we dit schrijven is het onmogelijk om nu al in te schatten welke regels in april, mei, juni en juli zullen gelden. Of de activiteiten hieronder kunnen doorgaan hangt dus helemaal af van dat vervloekte virus. De laatste info daaromtrent vind je op Facebook, in onze nieuwsbrieven en op onze websites.

Als er iets zou kunnen doorgaan, moeten we ook vragen om **VOOR ELKE ACTIVITEIT** in te schrijven via de website van Natuurpunt (tenzij anders vermeld). Zo kunnen eventuele risicocontacten opgespoord worden. Dat is een verplichting. Maar zo kunnen we je ook een seintje geven als er iets wijzigt aan onze planning. Verder willen we je vragen om de organisator te verwittigen als je uiteindelijk toch niet mee zou kunnen. Zo kunnen we je plaats openstellen voor andere geïnteresseerden.

Daarnaast gelden volgende afspraken:

- Je blijft thuis als jij of een van je huisgenoten symptomen van COVID 19 vertoont.
- Je brengt een mondmasker mee en draagt dit (m.u.v. de gidsen o.w.v. verstaanbaarheid).
- Je houdt altijd anderhalve meter afstand van de andere deelnemers.
- Je raakt geen objecten aan en geeft er geen door tijdens de excursie.

Ondanks deze beperkingen hopen we je binnenkort weer te mogen ontmoeten, lekker in de natuur.

Gezinswandeling in 'Ter Kerst'

Hooglede

· Zaterdag 10 april om 14 u. (16 u.)

'Ter Kerst' is een jong bos van om en bij de 16 hectare dat beheerd wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos. Het ligt vlakbij Dominiek Savio en pal naast de historische 16de-eeuwse 'Hoeve Ter Kerst', nu kinderboerderij met cafetaria. Aan de hand van leuke zoekopdrachten met veel aandacht voor de natuur gaan we op pad en maken zo kennis met het gebiedje. De gezinnen blijven samen, maar aangezien het ook een speelbos is, komen de kinderen zeker aan hun trekken. Iedereen welkom. Afspraak op de parking tegenover Hoeve Ter Kerst, Ter Kerst 1 in Hooglede. Meer info bij Johan Bostoen (0475/381.084 of johan.bostoen@gmail.com).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Gezellig wandelen en afval opruimen in het Groenhovebos

Torhout

· Zondag 11 april vanaf 9 u. (11.30 u.)

Deze zondagvoormiddag slaan Natuurpunt Torhout en Mirom (Milieuzorg Roeselare en Menen) de handen in elkaar. We wandelen in bubbel door het Groenhovebos en ruimen ondertussen zwerfval op. Het materiaal daarvoor wordt voorzien en je kiest zelf welk stuk bos je wil bewandelen en opruimen. Na de wandeling brengt de paashaas voor iedereen een paaseitje. Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Meer info bij Roney Debaillie (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

Lentewandeling in 'De Swal'

Koekelare

· Zondag 11 april om 14.30 u. (16 u.)

Kom zondag eens wandelen in de Swal, want er is altijd wel wat te beleven. In dit prachtige hooiland bewonderen we eerst de lentebloeiers: koekoeks- en pinksterbloemen, zelfs orchideeën. Daarna wandelen we naar de top van de berg, vanwaar we een prachtig uitzicht hebben, helemaal tot aan de kustlijn. Nadien praten we bij in 'De Klyteput' (op voorwaarde dat ze tegen dan weer open mogen natuurlijk... :-)) Afspraak aan café 'De Klyteput', Bergmolenweg 2 in Koekelare. Meer info bij Georges Pollentier (0486/824.141).

Organisatie: NP RUIDENBERG

Trektellen op de Heihoek

Lichtervelde

· Zaterdag 17 april vanaf 8 u. (11 u.)

Beleef live een van de meest tot de verbeelding sprekende natuurfenomenen: de voorjaarsvogeltrek! We stellen ons op bij de trektelpost aan de Heihoek, een podiumplaats om de aanvliegende trekvogels in het vizier te krijgen. (Van hier kan je bij helder weer zelfs de kerktorens van Brugge zien!) Een geroutineerde ploeg is er in de weer voor het echte telwerk. Wij helpen deze voormiddag de minder ervaren vogelaars bij het determineren van al wat voorbijkomt, haastig op weg naar hun broedgebieden. En dat zijn er nogal wat: kwikstaarten, leeuweriken, lijsterachtigen, piepers, tapuiten en vinkachtigen, maar ook langeafstandstrekken uit het verre zuiden als zwaluwen. Afgewisseld met prooivogels,

LEGENDE

Aanplantingen
Beheerwerken
Overzetacties

Dia-avond
Fototentoonstelling

Fietstocht

Inventarisatie
Vogels kijken

Protestactie

Campagne
Evenement

Families
en kinderen

Fotografie

Meerdaagse
(bus)reis

Repair Café

Cursus
Lezing
Voordracht

Feest

Insecten
Paddenstoelen
Planten

Natuurwandeling

Vergadering

activiteitenkalender

reigerachtigen, steltlopers en specialekes: kortom, als de weergoden meezitten zal je ogen tekortkomen!

Afspraak bij de trektelpost in de Gentweg, net ten oosten van het kruispunt met de Ridderstraat. In de onmiddellijke omgeving van de trektelpost is er geen parkeerplaats. Bovendien is autoverkeer daar echt hinderlijk. Parkeer daarom op de parking (met kiosk) van de Huvynsbossen in de Beverenstraat, schuin tegenover huisnummer 88. Dan rest je nog een mooie wandeling van nauwelijks 10 minuten doorheen het bos richting noordoost.

Breng een verrekijker of telescoop mee (als je die hebt), eventueel een (kampeer)stoel en kleed je warm aan. Je komt en gaat wanneer je zelf wil, maar wij staan in elk geval paraat tussen 8 en 11 om je wegwijs te maken in het 'trektellen'. **Meer info bij Piet Desmet (0484/658.233).**

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Reeënwandeling in het Rhodesgoed

Izegem

• Zondag 18 april om 6 u. (8 u.)

Wist je dat je vlak bij Roeselare reeën kan spotten? Er zitten er ondertussen in Ardooie, Beveren, Kachtem, Torhout, ... En wat weet jij over ons kleinste hert? We trekken er vroeg op uit, onder leiding van een natuurgids die ons alles kan vertellen over deze prachtige dieren, en met een beetje geluk krijgen we ze echt te zien. Geen honden - die blijven beter thuis om op het huis te passen. Opgelet: vergeet niet om je snel in te schrijven. Er kunnen maximum 10 deelnemers mee.

Afspraak op de parking van Brasserie Rhodesgoed, Rhodesstraat 2 in Izegem. Meer info bij Michael Parmentier (0483/638.090).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Lente in 'De Kleiputten'

Roeselare

• Zondag 18 april om 10 u. (11.30 u.)

Gedaan met de rust in het moerasgebied! Dat raakt stil-

aan eivol met bezoekers. Volop vogelzang ook. Geen betere periode om je kennis over mezensoorten, fitis, tijftjaf, zanglijster of zwartkop aan te scherpen. Op het water gaan dodaarden hinnikend uit de bol, naast wilde eenden met een toom piepjonge kuikens. Misschien horen we ook de lenteklanken van een koekoek, of hoog daarboven miauwende buizerds.

Alleen deze maand steken de gesteelde sporenkegels van de reuzenpaardenstaarten uit boven het nog lage groen van het brongebiedje. Jullie gidsen vertellen je er graag meer over. En vanaf het slingerende pad word je verwend door een fijn bloesempalet met vele tinten wit: was het nu fluitenkruis, Gelderse roos, meidoorn of sleedoorn? En dan nog al die kleine zoemende bloemenminnaars.

Dat kan je allemaal komen ontdekken, samen met onze gidsen, die ook een stukje van Bergmolenbos aandoen.

Afspraak op de parking van De Kleiputten in de Babilliestraat in Rumbekke (Roeselare). Denk aan laarzen bij regenweer. Meer info bij Ann Debrandere (0473/762.112) of Steven Nuytten (0477/446.772).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. SLS 't West-Vlaamse hart & Stad Roeselare

Beheerwerken in de Vijfwegenpoel

Staden

• Zondag 25 april om 9 u. (12 u.)

Handen gezocht voor de Vijfwegenpoel! Er valt het jaar rond wel iets te doen in ons natuurgebiedje: bosmaaien, distels verwijderen, hooi harken, hooioppers maken, knotwilgen knotten, plantgoed vervangen, ... We maken er een aangenaam maandelijks werkmoment van en hebben jouw hulp ook nodig! En natuurlijk sluiten we samen af met een drankje, helemaal zoals het hoort. :-)

Van maart tot oktober spreken we er elke laatste zondagvoormiddag van de maand af. Meld je vooraf aan door een mailtje te sturen naar natuurlandgrootstaden@gmail.com zodat we je de week voordien nog even de laatste info kunnen bezorgen.

Afspraak bij de Vijfwegenpoel t.h.v.

Kampstraat nr. 17 in Staden. Meer info bij conservator Tom Lemahieu (0478/483.680)

Organisatie: NP KERN GROOT-STADEN

Start cursus 'Vogelgeluiden van ruigten en rietvelden'

Ingelmunster

• Dinsdag 27 april om 19.30 u. (22.30 u.)

In 2019 organiseerden we met veel succes de cursus 'Vogelgeluiden voor dum-mies' en deze sluit daar naadloos op aan. Ideaal voor wie eens buiten de tuin- en parkomgeving op verkenning wil. Ook deze cursus met Koen Leysen blijft voldoende laagdrempelig, maar dan met bijzondere aandacht voor de soorten die we regelmatig in ruigten en rietvelden kunnen horen. De theorielessen gaan door op dinsdagavonden 27 april en 4 mei van 19.30 u. tot 22.30 u., de excursie op zaterdagvoormiddag 8 mei

Geïnteresseerd? Schrijf je dan in via de site van Natuurpunt (zoektermen 'vogelgeluiden Ingelmunster'). Na je inschrijving ontvang je een digitale mailbevestiging en alle informatie in verband met de betaling. Als lid van Natuurpunt betaal je € 20, als nietlid betaal je € 25. Mocht je na een paar minuten nog geen mail ontvangen hebben, controleer dan of deze niet in je SPAM-box zit. Zo niet, neem dan even contact met ons op. **Afspraak in Natuur Educatief Centrum 't Schuttershuisje, Waterstraat 6 in Ingelmunster. Meer info bij Piet Desmet (0484/658.233).**

PS: Deze cursus was gepland voor begin 2020, maar werd o.w.v. de eerste lockdown verschoven naar 2021.

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. NP CVN & NP De Buizerd

Birdathon 2021

West-Vlaanderen

• Zaterdag 8 mei (hele dag)

Vandaag gaat de 'Birdathon 2021' door. Dat betekent dat we met alle vogelkijkers heel West-Vlaanderen ondersteboven keren om zo veel mogelijk vogelsoorten te spotten. Dit kan vanuit je eigen tuin of op je favoriete plekje, op fiets- of

activiteitenkalender

**Vergeet niet om je in te schrijven op www.natuurpunt.be
voor de activiteiten waaraan je wil deelnemen**

wandelexcursie, op je ronde voor de broedvogelatlas of waar dan ook. Tel 5 minuten mee, een paar uur of halve dag. Niets moet.

Voer zaterdag 8 mei je waarnemingen zo snel mogelijk in op www.waarnemingen.be. Probeer, als je mobiel invoert, elk uur alles te uploaden. Zo kunnen we in realtime de tussenstand opvolgen. Niet te missen en volledig coronaproof! Wil je op stap met een vogelaar met wat meer ervaring, dan kan dit wellicht in kleine groepjes (maar dat hangt natuurlijk af van de coronamaatregelen op dat ogenblik). Meer info bij Michael Parmentier (0483/638.090) of Johan Bostoen (0475/381.084).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Gezinszoektocht in het Bergmolenbos

Roeselare

• Zaterdag 8 mei om 13.30 u. (17.30 u.)

Wist je dat er in Bergmolenbos een klein kaboutervolkje woont? Neen? Hoog tijd om op speurtocht te gaan in het Roeselaarse stadsrandbos. Het KEI'kleine volkje - zo heet die kabouterstam - roept kinderen van 7 tot 12 jaar op om mee te zoeken naar het geheime ingrediënt voor hun toverdrank. Wat dat geheime ingrediënt precies is, kom je te weten tijdens een gezinspeurtocht van 3 km met Blob als gezelschap. Wie de juiste oplossing vindt of met een foto-opdracht bewijst, krijgt een verrassing.

Start tussen 13.30 u. en 15.30 u. in je eigen coronabubbel aan de ingang van het Bergmolenbos. Die vind je bij het kruispunt Bergstraat – Oude Maria's-Lindestraat in Roeselare. Meer info bij Philippe Deprez (0499/722.224).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. Toerisme Leiestreek

Vroege vogels in 'De Vierkaven'

Moorslede

• Zondag 9 mei om 5 u. (8 u.)

Wil je de betovering van het ontwakende bos meemaken? Wil je wat opsteken over de

lentezang van weinig bekende vogels? Kom dan meewandelen in 'De Vierkaven'. Wij zijn alvast in de ban van de vele soorten die in dit jonge bos hun stekje gevonden hebben: bosrietzanger, dodaars, fitis, grasmus, kleine karekiet, kneu, koekoek, spotvogel, tuinfluiter en meer van dat moois. Kortom, je vroege opstaan wordt zeker beloond met een inspirerend vogelconcert.

Afspraak op de parking van het domein in de Nettingstraat in Moorslede, vlak bij het kruispunt met de Vagevuurstraat. Voorzie hoge wandelschoenen of rubberlaarzen en warme kledij. Breng eventueel een fototoestel of verrekijker mee.

Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213) of Wim Marichal (0476/30 77 62).

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. NP MANDELSTREKE | SLS 't West-Vlaamse Hart

De Swal & de Koekelareberg

Koekelare

• Zondag 9 mei om 14.30 u. (16 u.)

Zie wandeling 11 april.

Vroege zomer in 'De Kleiputten'

Roeselare

• Zondag 16 mei om 10 u. (11.30 u.)

Veel trekvogels zijn er al, maar de late langeafstandstrekken laten zich nu pas volop horen. Een ideaal moment om te genieten van de uitbundige vogelzang. Misschien heb je wel zin om het onderscheid te leren kennen tussen bosrietzanger, grasmus, kleine karekiet, tuinfluiter en zwartkop? Wie weet horen we ook een fitis, koekoek, spotvogel of andere verrassing. Veel kans dat we de 'zwart-met-rodekop kuikens' van meerkoeten zien, of kleine waterhoenen, bedelend om een hapje. Met een beetje geluk spotten we piepkleine dodaarzen, dobberend op het water of meedrijvend op de rug van een van de ouders. Bij zonnig weer zitten hier volop juffers zoals lantaarntjes of grotere libellen. En wie interesse heeft voor bloeiende planten komt zeker aan zijn trekken.

Dat kan je allemaal komen ontdekken, samen met onze gidsen die ook een stukje van het Bergmolenbos aandoen.

Afspraak op de parking van De Kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Denk aan laarzen bij regenweer. Meer info bij Patrick Crepeele (0474/929.043).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. SLS 't West-Vlaamse hart & Stad Roeselare

Voorjaarsbloeiers in 'De Vierkaven'

Moorslede

• Zondag 16 mei om 14 u. (17 u.)

In de vroege lente, vóór de bomen in blad staan, vechten de voorjaarsbloeiers voor elke zonnestraal. Wandel met ons mee door dit 18 hectare grote domein van het Agentschap voor Natuur en Bos en ontdek de bloemenpracht van deze eerste bloeiers. Afspraak op de parking van het domein in de Nettingstraat in Moorslede, vlak bij het kruispunt met de Vagevuurstraat. Laarzen of wandelschoenen, fototoestel, loop en verrekijker kunnen van pas komen. Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213).

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. Dienstencentrum Patria

Avondwandeling in Noordschote

Lo-Reninge

• Vrijdag 21 mei om 19 u. (22.30 u.)

De eeuwenoude natte weilanden van Noordschote worden begrensd door de leperlee, de IJzer en een aantal brede grachten. Daardoor vormt het een bijna onbewoond groen eiland achter de kerk van Noordschote.

In het voorjaar voeren weidevogels hier letterlijk de boventoon. In de rietkragen voelen blauwborst, kleine karekiet, rietgors en rietzanger zich thuis. De broeken, drassige hooilanden die 's winters onder water staan, en de vele wateringen daartussen zijn het terrein van de grutto's, Kieviten, kluten, slobenden, wulpen en tal van bijzondere zangvogels. Zin-

activiteitenkalender

gende leeuweriken boven een jagende bruine kiekendief of een bidende ransuil met hongerige jongen: je weet dat dit alweer een avond vol belevenissen wordt. En dat in een prachtig stukje natuur dat ook jou helemaal in vervoering én tot rust zal brengen.

Afspraak om 19 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,05/km) of om 19.30 u. op het dorpsplein van Noordschote (kruispunt Middelstraat/Noordschoteplein in Lo-Reninge). Wandelaafstand: ongeveer 5 km. Meer info bij Piet Desmet (0484/658.233).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Fietstocht langs onze 3 Natuurgebieden

Roeselare

• Zaterdag 22 mei om 9 u. (18 u.)

Via het fietsnetwerk verkennen we het werkingsgebied van Natuurpunt Mandelstreek. In totaal doen we een 50-tal kilometer op een rustig tempo. We vertrekken in Roeselare en gaan eerst op ontdekking in de omgeving van het Bergmolenbos in Rumbek. Daar ligt het natuurgebied 'De Kleiputten'. Daarna rijden we via een stukje van de Kezelbergroete naar het Waterdambosje. We onderzoeken er welke fauna en flora er in de vers gegraven poel te vinden is en in het bosje speuren we naar bosrietzanger en grasmus. Na een frisse pint (hopelijk) en een stevige boterham kunnen we het heuvelachtig parcours richting Passendale en Westrozebeke zeker aan. Via de Vrijbosroute komen we bij ons derde natuurgebiedje: de Vijfwegenpoel. Hier gaan we in het mooie hooiland op zoek naar oranjetipjes en andere insecten. Ook de 2 poelen ontsnappen niet aan een natuuronderzoek. Via Oostnieuwkerke en nog een stukje Storroutte eindigen we weer in Roeselare.

Afspraak per fiets om 9 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare. Mee te

brengen: picknick en drank, fietsherstelset en/of fietspomp, regenkledij en plantengidsen. Meer info bij Wim Marichal (0476/307.762).

Organisatie: NP Mandelstreek i.s.m. Kern De Reiger & Kern Groot-Staden

Avondwandeling in de kleiputten van Ploegsteert

Komen-Waasten

• Vrijdag 28 mei om 19 u. (22.30 u.)

In 1976 beslisten de Steenbakkerijen van Ploegsteert om de ontgonnen terreinen als moerasgebied te beheren. De vzw 'Réserve naturelle et ornithologique de Ploegsteert' werd opgericht. Vandaag is het natuurreservaat al zo'n 100 ha groot en biedt het onderdak aan 220 verschillende vogelsoorten. Aangepaste beheerwerken houden het water kunstmatig ondiep. Het moerasgebied dat zo ontstaat bevordert de ontwikkeling van planten en ongewervelden, waar leuke soorten als blauwborst, bruine kiekendief, geoorde fuut en tafeleend op af komen. Daarnaast wordt er gericht aan beheer gedaan om te vermijden dat enkele agressieve boom- of plantensoorten het hele gebied zouden overwoekeren. In een volgende fase wil men er ook eilandjes aanleggen, zodat ook steltlopers er een thuis vinden.

Afspraak om 19 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,05/km) of om 19.45 u. in de Rue du Gheer in Ploegsteert (Le Bizet). Wandelaafstand ongeveer 4 km. Meer info bij Michael Parmentier (0483/638.090).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Beheerwerken in de Vijfwegenpoel

Staden

• Zondag 30 mei om 9 u. (12 u.)

Zie werken 25 april.

Avondwandeling vaarttaluds Moen

Zwevegem

• Vrijdag 4 juni om 19 u. (22.30 u.)

De heuvelkam die de waterscheidingslijn vormt tussen het Leie- en het Scheldebekken, werd bij de verbreding van het Kanaal Bossuit-Kortrijk doorsneden. Zo ontstonden er brede taluds die nu een bijzondere flora herbergen. Op de Vaarttaluds vind je kruidenrijk grasland met botanische zeldzaamheden als bitterling, fraai duizendguldenkruid en parnassia, orchideeën als bijenorchis, rietorchis en vleeskleurige orchis, en verschillende soorten wasplaten (bijzondere paddenstoelen). Ook in de vlakbij gelegen 'Oude Spoorweg' is de verscheidenheid groot, niet in het minst door de variatie aan droge tot natte biotopen. Onder spontaan gegroeide bosjes gedijen bosanemoon, spekwortel en wilde hyacint, restanten van het vroegere Braebosch op de Keiberg. Op de ondoordringbare klei van het Orveytbos zijn poelen ontstaan die rijk zijn aan amfibieën en waar watervogels komen foerageren.

Door deze uitzonderlijke natuurwaarden behoort dit gebied tot Europees beschermde Habitatrichtlijngebieden en de eigenaar, De Vlaamse Waterweg nv, sloot in 2014 een nieuwe beheerovereenkomst met Natuurpunt. Vrijwilligers van Natuurpunt Zwevegem en de mensen van het professionele beheerteam maaien de zongeerichte noordoostoever, terwijl op de zuidwestelijke oever en in het door het Agentschap voor Natuur en Bos beheerde Orveytbos Shetlandpony's grazen.

Afspraak om 19 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,05/km) of om 19.30 u. bij de Sint-Pietersbrug in de Kraai-bosstraat in Zwevegem. Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444). Breng eventueel een plantengids en een verrekijker mee.

Organisatie: NP MANDELSTREKE

activiteitenkalender

Vergeet niet om je in te schrijven op www.natuurpunt.be voor de activiteiten waaraan je wil deelnemen.

Avondwandeling 'De Vierkaven'

Moorslede

• Zaterdag 5 juni om 19 u. (21 u.)

We maken een rustige avondwandeling door dit 18 hectare grote domein van het Agentschap voor Natuur en Bos. Kom meegenieten van de rust en de schoonheid van dit gebied. **Afspraak op de parking van het domein in de Nettingstraat in Moorslede, vlak bij het kruispunt met de Vagevuurstraat. Laarzen of wandelschoenen, foto-toestel en verrekijker kunnen van pas komen. Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213).**

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. Dienstencentrum Patria

Réserve Naturelle Régionale du Plateau des Landes

Frankrijk

• Zondag 6 juni om 8.30 u. (18 u.)

Vandaag bezoeken we het Réserve Naturelle Régionale du Plateau des Landes. Dit natuurgebied vind je op een 70 meter hoog plateau dat de waterscheiding vormt tussen de vallei van de Aa en het Leiebekken. Dit nieuwe natuurgebied ten zuiden van Saint-Omer bestaat uit 5 deelgebieden in de gemeenten Blendecques, Helfaut, Racquinghem en Heuringhem. Samen vormen ze een halvemaaan van ongeveer 10 km lang, 1 tot 2 km breed en met een totale oppervlakte van ruim 200 hectare. In dit gebied vind je heide, beboste heide en kalkgraslanden, en het herbergt ook een belangrijk netwerk aan natte heidevelden en vijvers. Het staat bekend om zijn grote rijkdom aan amfibieën (10 soorten), broedvogels (80 soorten) en zijn flora van voedselarme en zure milieus (meer dan 480 soorten). Erg zeldzaam allemaal in een verder kalk- en voedselrijk gebied.

Afspraak om 8.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Mei-boomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,05/km). Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444). Vergeet zeker je picknick en drank niet

en breng eventueel een loep, plantengids en verrekijker mee.

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Verkenning van het Moereveldpad

Torhout

• Zondag 6 juni om 9.30 u. (12.30 u.)

Was de kinderboerderij wel ooit een boerderij? Hoe komt de kronkelige Koebeek aan haar naam? Waar ligt het diepste punt van Torhout? Op al deze vragen krijg je een antwoord tijdens deze wandeling van 8 km. Ten westen van Torhout leidt het Moereveldpad je langs rustige landwegen, oude en nieuwe boerderijen, akkers en weilanden. Het landschap is er doorkliefd met kleine waterlopen. Na de start aan d'Oude Smelterij wandel je via een graspad naar de vallei van de Koebeek en de Spanjaardbeek. Op de terugweg wandel je langs het Moereveld, ooit een onherbergzaam heidegebied dat later fungeerde als zandgroeve. Een wandeling die je laat genieten van mooie natuur en een rijke geschiedenis. **Afspraak op de parking van kinderboerderij d'Oude Smelterij, Ieperse Heirweg 5 in Torhout. Meer info bij Bart Van Thuyne (0479/812.963).**

Organisatie: NP TORHOUT

1000-soortendag

Roeselare

• Van zaterdag 12 juni om 9.30 u. tot zondag 13 juni om 18 u.

Op 24 uur tijd willen we 1.000 verschillende soorten identificeren en ingeven op waarnezingen.be. Een hele uitdaging die we samen met jou willen aangaan. Na de thuiseditie van de 1.000-soortendag in 2020, een gevolg van die vervloekte corona-epidemie, doen we dit jaar een nieuwe poging. Door de onzekere coronasituatie plannen we dit jaar minder publieksactiviteiten in dan vorig jaar, maar je bent wel van harte welkom om mee de Roeselaarse groen- en natuurgebieden te inventariseren. Ook een online vorming over de apps ObsIdentify en ObsMapp / iObs staat op het programma.

Wist je dat je smartphone in één klik nagenoeg elke foto van wat er allemaal bloeit, fladdert en kruipt op naam kan brengen? En door je waarnemingen op te slaan, bezorg je beleidsmakers, natuurbeheerders en onderzoekers informatie waar zij mee aan de slag kunnen. Iedereen natuurwetenschapper!

Meer info over deze online vorming en de eventuele excursies volgt via de nieuwsbrieven van Natuurpunt en het Stad-Land-schap. Het centrale punt van dit weekend wordt het natuureducatief centrum in de paardenstallen van het Sterrebos, Moorseelesteenweg 4 in Roeselare. (Fiets)parking vind je in de Sterrebosdreef. Meer info op www.west-vlaamsehart.be/1000-soortendag, bij Sofie Declercq (0486/249.062) of bij Peter Hantson (0486/899.444).

Organisatie: SLS 't West-Vlaamse Hart i.s.m. NP MANDELSTREKE & stad Roeselare

Wandeling over de Kezelberg-route

Ledege

• Zaterdag 12 juni om 14 u. (16.30 u.)

De Kezelbergroute is een deel van de vroegere spoorweg Roeselare – Menen. Vandaag loopt deze zate van Beitem, een deelgemeente van Roeselare, via Ledegem tot aan de A19 nabij Menen. Landschappelijk zijn vooral de meersen rond de Heulebeek en de hoogte van de Kezelberg interessant. Daarnaast is dit een groen en rustig alternatief om de gewestweg Roeselare-Menen te vermijden en ook voor de liefhebbers van erfgoed valt er heel wat op en rond deze route te ontdekken.

Afspraak 14 u. in de Stationsstraat in Ledegem, op de parking naast huisnummer 47. Opgelet: Google Maps geeft dit fout aan! Dit huisnummer ligt NIET tussen de huisnummers 45 en 49, maar in een andere aftakking van de straat, naast de terreinen van voetbalploeg 't Olympicske. Volg de wegwijzers naar 'Terrein Ol. Ledegem'. Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213).

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. Dienstencentrum Patria

activiteitenkalender

De Swal & de Koekelareberg Koekelare

· Zondag 13 juni om
14.30 u. (16 u.)

Zie wandeling 11 april.

Wandeling in 'De Kleiputten' Roeselare

· Zondag 20 juni om 10 u.
(11.30 u.)

Wil je de zomer passend inzetten? Kom dan deze zondagmorgen mee genieten in het natuurgebied 'De Kleiputten'. Hier barst het alvast van nieuw leven. En het woord 'leven' mag je 'op zijn Vlaams' én op zijn 'West-Vlaams' interpreteren. Veel oudervogels zal je af en aan zien vliegen, én zwemmen, om hun hongerige kroost te voeren. Ondertussen schreeuwen de jonge vogels constant om aandacht. Benieuwd ook welke zangers hun lentezang nog eens overdoen om een tweede broedronde in te zetten. Groene kikkers zitten hier nu ook volop aan de waterrand en proberen, tussen hun kwaakconcerten door, laagvliegende libellen te verschalken. In het plantenrijk kunnen heel veel soorten onze zintuigen bekoren met geurende en kleurrijke bloeisel. Langs de oevers gaan we op zoek naar blaartrekkende boterbloem, duizendguldenkruid, rode ogentroost en wolfspoot, allemaal boeiende moerasplanten. Het koninginnenkruid torent daar opvallend roze bovenuit: een kleurrijke trekpleister voor dagvlinders en andere insecten. Kom, laten we er samen naar op zoek gaan!

Afspraak op de parking van De Kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Denk aan laarzen bij regenweer. Meer info bij Martine Lakiere (0479/780.002).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. SLS 't West-Vlaamse hart & Stad Roeselare

De duinen van Bray-Dunes Frankrijk

· Zondag 27 juni om
8.30 u. (18 u.)

We trekken de 'schreve' over voor een dagje 'duinen'. 'La Dune du Perroquet' is een 180 hectare groot duin-

gebied ten oosten van Bray-Dunes. Het sluit aan op onze Westhoek-duinen in de Panne en is daarmee het meest noordelijke gelegen stukje Frankrijk. La Dune Marchand ligt wat verder, ten westen van Bray-Dunes, en is ruim 100 hectare groot. La Dune Dewulf tenslotte ligt nog westelijker, voorbij Zuydcoote Beach, en is ongeveer 300 hectare groot. In deze beschermde gebieden, samen goed voor bijna 5 km² topnatuur, vind je meer dan 70 broedvogel- en 350 plantensoorten. Tot de botanische bijzonderheden behoren onder meer duingentiaan, duinviooltje en parnassia.

Afspraak om 8.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,05/km). Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444). Vergeet zeker je picknick en drank niet en breng eventueel een loop, plantengids en verrekijker mee.

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Beheerwerken Vijfwegenpoel Staden

· Zondag 27 juni om 9 u.
(12 u.)

Zie werken 25 april.

36e Sint-Janskruidwandeling Ledegem

· Zondag 4 juli om 14.30 u.
(17 u.)

Magda Demeyere en Gilbert Vandekerckhove nemen je mee langs een stukje van de Kezelbergroute in Ledegem, waar ze vertellen over de plaatselijke plantengroei, de geneeskrachtige werking en de volkse gebruiken ervan. **Afspraak naast het voormalig stationsgebouw van Ledegem, te bereiken van de Papestraat (start Kezelbergroute) of via de Stationsstraat (zie wegaanduiding ter plaatse). Meer info bij Roland Allegaert (056/501.742) of Magda Demeyere (056/500.318).**

Organisatie: Natuurwerkgroep De Kolleblomme i.s.m. NP MANDELSTREKE & NP KERN DE REIGER

POP-UP-ACTIVITEITEN

Zowel Natuurpunt Mandelstreke als Natuurwerkgroep Torhout organiseren regelmatig 'pop-up-activiteiten'. Dat zijn 'activiteiten die plots opduiken' en erg snel georganiseerd worden, bijvoorbeeld omdat er ergens een bijzondere vogel werd gespot of omdat het de ideale omstandigheden zijn om een inventarisatie te doen. **Ben je in deze activiteiten geïnteresseerd, stuur dan een mailtje naar Philippe Deprez van NP Mandelstreke (secretaris@natuurpuntmandelstreke.be) en/of naar Geert Carette van Natuurwerkgroep Torhout (geert.carette@skynet.be). Zij sturen je dan een bericht wanneer zij iets organiseren.**

Wie in Roeselare of Torhout woont en het financieel moeilijk heeft, kan korting krijgen op het lidgeld van Natuurpunt en op deelname aan betalende activiteiten. Met

een Roeselaarse vrijetijdspas krijg je 50% korting, met het Torhoutse sociaal tarief 75 %. Meer info bij de bevoegde diensten in Roeselare (vrijetijd@roeselare.be of 051/262.400) of Torhout (sociaal.huis@torhout.be of 050/221.233).

Als lid van Natuurpunt ben je tijdens alle Natuurpuntactiviteiten verzekerd voor Burgerlijke Aansprakelijkheid, Lichamelijke Ongevallen en Rechtsbijstand. Opgelet: dit geldt niet voor wie geen lid is en/of enkel een abonnement heeft op 'de knotwilg'. Als cursist, occasionele medewerker of vrijwilliger ben je sowieso verzekerd. Daarvoor maakt het niet uit of je lid bent.

Wil je een wandeling met natuurgids boeken voor je familie of vereniging? Neem contact op met de plaatselijke conservator of voorzitter (zie p. 47 van deze 'knotwilg').

JNM ROESELARE

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen van 7 tot 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en ook zijn schouders niet ophaalt voor het milieu!

Onze kalender: voorjaar 2021

PIEPERS 7 - 11 jaar / INI's 12 - 15 jaar / GROTEN 16 - 26

20 maart	Online spelletjesavond	Ini's en Groten
21 maart	Verrassingstocht	Ini's
3 april	Dagtocht Hoge Venen	Ini's en Groten
10 april	Berentocht	Piepers
17 april	17 april	Groten
25 april	Hieperdepiep	Piepers
1 mei	1000 soortendag	Piepers en Ini's
9 mei	M.O.P.	Piepers
15 mei	Kayak Clean-up	Piepers en Ini's

Meer informatie over de activiteiten op www.jnm.be/roeselare

Contact:
Antoon Verkinderen
antoon@verkinderen.info
0489/41.91.35

Roessen rusten nooit

Kite
Stabilized

Portemankijkers.be
DE GROOTSTE SHOP & SITE VOOR VERREKIJKERS & TELESCOPEN

Swarovski - Leica - Zeiss - Kite - Bynolyt - Steiner - Bushnell
Manfrotto - Loepes - Cameravallen - Digiscoping

10% op adviesprijs

Porteman steunt met tot 10% de Hellebeek in Heuvelland

Rijsselstraat 10 & 12 - IEPER

Volg @Portemankijkers

GRATIS HUISBATTERIJ

BIJ INSTALLATIE ZONNEPANELEN,
DANKZIJ DE SUBSIDIES*

Sla uw energie *intelligent* op

Wie een thuisaccu overweegt is klaar voor de toekomst. Wees voorbereid op de in 2022 komende capaciteitsstarief en variabele uurprijzen van elektriciteit. Wie volgend jaar een zonnepaneel installatie met batterijen plaatst doet **dubbel voordeel**. Want in 2021 krijgt u "gratis" de batterijen bij een zonnepaneel installatie, dankzij de subsidies.

*Dankzij subsidies van het Vlaams Gewest kan je tot €1500 besparen bij de aankoop van zonnepanelen en tot €3200 op je thuisbatterij.

Bruggesteenweg 21
Gits-Hooglede
www.intelligentwonen.be
0475 34 67 37

"Le Bellet"

Vakantieverblijf te huur
in het hart van de natuur
www.aubellet.com

Karel en Kristien Desmet-Naessens "Le Bellet"
19400 Monceaux sur Dordogne - Corrèze - France
kristien.naessens@gmail.com - 0033 555 911 017 - of +32 (0)486 021 249

FIRMA
BEEL
the power of service

Diksmuidsesteenweg 394
8800 Roeselare
T 051 32 06 50
www.tuinbouwbeel.be

ALLE MACHINES VOOR DE TUIN!

STIHL

FIRSTSTOP
BANDENSPECIALIST

BANDEN VANDEWALLE

**Al meer
dan 30 jaar
uw
bandenspecialist!**

**Voor alle auto-,
vrachtwagen-
& landbouwbanden**

Tel. 051 70 33 68
www.bandenvandewalle.be
Sint-Jansstraat 161 - Staden

Ma-vrij: van 8 tot 12
& 13 tot 18 uur
Zat: van 8 tot 12 uur

Volg ons vanaf nu ook op

Koekuitstraat 2
8800 Roeselare

ward_vanhooren@hotmail.com
0032 496 43 04 05

- Advies duurzaam boombeheer
- Boomonderzoek
- Klimmend snoeien
- Aan- en verplanten van bomen
- Groeiplaatsinrichting en -verbetering
- Boomvriendelijke aanleg van uw tuin

Ward Vanhooren
Your tree, our care
Care for Trees

BTW: BE0827 967 056

**Uit sympathie
Joost Desmet**

Tuinsappen Lombarts Calville

De geperste zaligheid

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Tsjechielaan 1 - 8970 Poperinge
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Sap van eigen fruit

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

Renewi geeft uw afval weer energie!

Renewi Belgium nv

Regenbeekstraat 7C - Roeselare

Tel. 051 23 20 11 - www.renewi.be

Sights Of Nature
Natuurpunt Optiekshop
Vlaamseveld 89
8490 Jozefbeka
050 31 50 01
www.deputter.be

KITE OPTICS

SWINSON OPTIK

Leica

ZEISS

Bynnex

OFFICIEEL PARTNER

KITE BINO APC STABILISATIE

INTELLIGENTE OBSERVATIE

Koop uw instrument met ledenkorting bij Sights Of Nature, officieel partner, en steun zo Natuurpunt

VERREKIJERS | TELESCOPEN | MICROSCOPEN | ACCESSOIRES

KITE OPTICS
www.kite-optics.be

Sneeuwgorzen in de duinen

Tijdens de wintermaanden kijk ik regelmatig op www.waarnemingen.be of er ergens sneeuwgorzen gemeld worden. Het ene jaar is het andere niet, maar de voorbije maanden werden we weer verwend met kleine groepjes die hier de winter kwamen doorbrengen. Soms ging het om enkele vogels, maar er werden ook groepjes van 20 of meer exemplaren gezien. En dan ga ik op pad om er foto's van te maken.

De sneeuwgorz (*Plectrophenax nivalis*) is een broedvogel van de rotsachtige en schaars begroeide toendra's van Schotland, Scandinavië en de omgeving van de Noordelijke

IJsszee. Tijdens de winterperiode zakken ze af naar het zuiden, waarbij (in West-Europa) de Belgische en Noord-Franse kust de zuidelijke grens van hun overwinteringsgebied vormt.

De vrouwtjes zijn bijna geheel bruin van tint terwijl de mannetjes er echt uitspringen. Met veel wit op de flanken en in de vleugels, en ook dat tikje oranje, mogen ze er echt wel zijn.

Met hun prachtige kleurenpalet kan je ze moeiteloos vinden wanneer ze in groep opvliegen uit het helmgras in de duinen. Ze worden er regel-

matig opgeschrikt door wandelaars en loslopende honden, zich niet bewust van deze zeldzame aanwezigheid. Niet zo leuk wanneer je als natuurfotograaf al een hele tijd op een mooi plekje zit te wachten tot ze wat dichterbij komen.

Als het meezit komen de sneeuwgorzen tot op minder dan 5 meter van je in het zand naar fijne zaadjes zoeken, aangevoerd door de wind. Sommige sneeuwgorzen heb ik zelfs fijne stengels van helmgras uit het zand zien trekken om te kijken of er nog wat zaadjes aan hingen. Ook op de hoogste delen van de golfbrekers kan je ze soms foto-

graferen, waar ze zoet regenwater komen drinken, dat in de spleten is achtergebleven.

Ik ben de voorbije winter verschillende malen naar de duinen getrokken om deze bijzondere gasten te fotograferen. Dit heeft een mooie mix van beelden opgeleverd, maar het was toch echt moeilijk om van deze mooie vogels 'foto's in vlucht' te maken.

Tekst & foto's: Freddy Cordy

*Alle foto's zijn genomen met een Nikon D500
en een Nikon-zoomlens van 200-500 mm.*

MA - DO
9u00 - 18u00
VRIJDAG
9u00 - 19u00
ZATERDAG
9u00 - 13u00

Origin'o

ANDER LOGO - ZELFDE GLIMLACH

biobuurtwinkel
Origin'o

→

BIO GUY
NATUURLIJK BIOLOGISCH

BIOGUY - INDUSTRIELAAN 3 - 8820 TORHOUT - 050 22 20 97

33

Een toekomst voor de vallei van de Babilliebeek?

"Gezien vanaf een afstand in tijd of ruimte, kunnen we alleen maar concluderen dat een soort die zijn eigen achteruitgang initieert, bestudeert en negeert door zijn natuurlijke habitat te vernietigen, niet veel lof of bijval verdient. De enige andere organismen op aarde die hun eigen omgeving zo verpesten dat ze zichzelf vernietigen, zijn bacteriën en virussen."

Deze uitleg staat bij 'Homo Stupidus Stupidus' (*), een kunstwerk van Maarten Vanden Eynde uit 2008. Dat bestaat uit "een menselijk skelet dat uit elkaar is gehaald en weer in elkaar is gezet in een andere en nogal raadselachtige vorm die, ondanks onze kennis ervan, weinig verband houdt met de menselijke anatomie. Het is een kritisch commentaar op de menselijke arrogantie die zichzelf dubbel wijs noemt - *Homo sapiens sapiens* - en naar zichzelf een heel geologisch tijdperk noemt, het Antropoceen, dat

staat voor zijn eigen invloed op aarde. 'Homo stupidus stupidus' zet vraagtekens bij de mate van menselijk zelfbewustzijn, van zelfkennis van waar we vandaan komen, hoe we evolueerden en waar we heen gaan. Het werk symboliseert ons inherente falen in het begrijpen van onszelf of het voorspellen van onze toekomst op basis van ons verleden en heden."

Maar genoeg gefilosofeerd bij een boeiend kunstwerk over het menselijk wezen. Waarover gaat het nu eigenlijk, vraag je je wellicht af? Wel, ik moest spontaan aan dit bevreemdende kunstwerk denken terwijl ik probeerde uit te vissen wat er aan de hand is in de vallei van de Babilliebeek in Roeselare.

Roeselare telt binnen de N36, 'de grote ring', nog twee restanten van oorspronkelijke beekvalleien. In Rumbeke gaat het over een 7 ha

grote historische Ferrarisweide. (De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten die tussen 1771 en 1778 tot stand kwamen en een uiterst gedetailleerd beeld geven van onder meer onze streek.) Deze valleigronden en de loop van de Babilliebeek stemmen nog in belangrijke mate overeen met de situatie van eind 18e eeuw.

Je vindt hier nog typische planten van vochtige weiden als beekpunge, egelboterbloem, pinksterbloem en pijptorkruid. De poel herbergt alpenwatersalamander, kleine watersalamander, groene kikker en pad. Braamsluiper en zwartkop zijn jaarlijkse broedvogels en bij diepe vorst komen hout- en watersnip op bezoek. Naar Roeselaarse normen vormt deze vallei een hotspot van biodiversiteit.

Jammer genoeg zitten deze soorten zelfs hier in de hoek waar de klappen vallen. De afzetting van plantenmateriaal na het reiten (leegschrapen) van de beek, een archeologisch onderzoek, overstromingen met vervuild beekwater en, sinds een jaar of vijf, ook het wegvallen van beweiding, hebben deze bijzondere planten in de verdrukking gebracht. Soorten als bramen, distels, grote kattenstaart, harig wilgenroosje en pitrus kregen een flinke duw in de rug en vormen nu grote ruigtestruwelen.

Dit verhaal begint echt wanneer ik deze winter mijn infobundel over de vallei van de Babilliebeek wil bijwerken. De laatste 4 overstromingen, tussen 2005 en 2016, zijn goed gedocumenteerd, maar de laatste hittejaren en het effect daarvan op het functioneren van het valleisysteem ontbraken nog. Zeker in ons nieuwe

De vallei van de Babilliebeek is door leegstand, onbruik en nu ook de illegale ophoging van dit westelijk deel veel van zijn charme kwijt. Wij gaan voor het herstel van dit waardevolle gebied!

Het oostelijk deel van de vallei is nog in oorspronkelijke staat en een van de laatste biodiversiteitshotspots binnen 'de grote ring'. Dit gebied heeft enorm veel potentieel om de biodiversiteitscrisis en de klimaatverandering een hak te zetten.

klimaat, met felle buien, lange droogteperiodes en grote hittegolven, zijn de ecosysteemdiensten van dit oude landschap erg waardevol, en dat wil de ik verder onderzoeken.

En zo had ik een luchtfoto nodig van de vallei. Even zoeken op Google Maps, Print Screen maken, wat bijknippen en hop, alles klaar. Alleen zag ik in het westelijke deel van de vallei vreemde bleekgele structuren. Wat inzoomen maakte alles duidelijk: hopen aarde! Wat we ruim dertig jaar konden tegenhouden is 'onder m'n neus' dan toch gebeurd! Maar wanneer? Op basis van de afwerking van nabijgelegen gebouwen kan ik snel afleiden dat deze satellietfoto midden 2019 genomen werd.

Vol colère en frustratie, maar snel daarna geleid door redelijkheid en structuur, probeer ik een antwoord te vinden op de vraag: 'Hoe pakken we zo'n grootschalige opvulling aan?' Het vervolg? Een rollercoaster:

- Tijdens de eerste week van februari ontdek ik dat het westelijke deel van de vallei werd opgevuld.

- Ik stuur de stad Roeselare, de provincie, Natuurpunt en de West-Vlaamse Milieufederatie een kort verslag met de aanvulling dat de opvulling van deze valleigronden (in landbouwgebied!) een kaakslag is voor ieder die bezorgd is om biodiversiteit en klimaat.

- Op de bestuursvergadering van Natuurpunt Mandelstreek beslissen we dit dossier verder op te volgen en zo nodig naar de pers stappen.

- Een antwoord van Roeselare laat even op zich wachten, maar op 15 februari krijg ik een mail met de boodschap: "Volgens de eerste info die ik intern verkreeg, gaat het blijkbaar om onderhoudswerken uitgevoerd door de provincie (die hier de waterloopbeheerder is), in functie van het onderhoud van de beek, waarbij het slib op hopen gelegd wordt in de nabijheid van de bestaande boerderij. Dit staat dus los van een omgevingsvergunningsaanvraag of een bouwproject en los van de stad Roeselare." OK, de bevoegde diensten zitten dus nog in de ontkenningfase. Doorvragen.

- Van de provincie komt wél snel een consistent antwoord. Zij stellen vast dat de opgehoogde percelen van dezelfde eigenaar zijn als een vlakbij gelegen verkaveling en dat er ondertussen een aanzienlijke oppervlakte tot ruim een meter werd opgehoogd. Zij gaan er van uit dat dit terrein gebruikt werd om de grondoverschotten van de verkaveling weg te werken. Het is de provincie ook niet duidelijk of de stad hier de noodzakelijke vergunning voor afleverde. Een watertoets is er alszins niet te vinden. De provincie vraagt de stad om dit uit te klaren en zo nodig op te treden.

Dit is duidelijke taal! Of de verkavelaar dit terrein effectief gebruikt heeft om de grondoverschotten van de verkaveling weg te werken, lijkt mij absoluut onwaarschijnlijk gezien de gigantische volumes. Dit lijkt meer een 'vooropvulling' om de vallei verder te verkavelen.

- Op 23 februari krijg ik bericht van de stad Roeselare dat er

geen vergunning is om deze gronden op te hogen en dat ze contact opnemen met de eigenaar om dit verder te bespreken. Mooi, maar bij de typische reflex van 'we nemen verder contact op ...' heb ik zo mijn twijfels.

- Op 25 februari bekijkt de juridische dienst van Natuurpunt wat wij kunnen doen.
- Op 1 maart gaan we voor een tweede keer digitaal in overleg met de stad en Stad-Land-schap 't West-Vlaamse hart over iets helemaal anders: de realisatie van een lokaal biodiversiteitsplan. Dit is een heel opbouwend overleg, maar met het verhaal van de Babilliebeekvallei in mijn achterhoofd, weet je hoe ik mij voel.
- Op 5 maart krijg ik, na verder aandringen, bericht van de stad

dat de verkavelaar geen opdracht gaf om daar aarde te storten. 'Niemand' weet ook wie die opdracht dan wel gegeven heeft, maar zodra duidelijk is wie hier verantwoordelijk voor is, zal Roeselare de nodige stappen zetten op vlak van handhaving.

Een beetje vreemd natuurlijk, omdat de vrachtwagens door de privépoort en over de privé-weg van de eigenaar moesten rijden om die aarde daar te kunnen storten. Toch weer typisch dat we van het kastje naar de muur worden gestuurd?

Of hoe een toevallige ontdekking via Google Maps een tijdverslindend proces op gang bracht om nog te redden wat er te redden valt. Hoe wijs zal Roeselare nu denken en handelen? Volgen ze het verouderde Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan van 12 jaar geleden, waar-

bij biodiversiteit en klimaat absoluut geen aandachtspunten waren? Of zetten ze stappen om de aanwezige biodiversiteit te behouden en door beheer te versterken? Gebruiken ze deze vallei als overstromingsgebied, ruimte waar water in de bodem kan infiltreren en al koelement in het steeds groter wordende hitte-eiland dat Roeselare is?

Of heel concreet: Roeselare kan ook deze vallei opvullen en verkavelen, of beslissen om ze te behouden en zo de biodiversiteitscrisis en de klimaatverandering een hak te zetten. *Homo stupidum* of *homo ecologicus*?

Wordt vervolgd!

Tekst & foto: Peter Hantson

(*) Het kunstwerk van Maarten Vanden Eynde kan je bekijken op https://www.maartenvandeynde.com/?rd_project=336&lang=en

**WARMTE POMPEN
ZORGELOOS COMFORT,
NU EN IN DE TOEKOMST.**

EEN TOTAALCONCEPT VOOR DE KLIMAATREGELING VAN UW WONING.

Als gecertificeerd bedrijf staat Intelligent Wonen voor **betrouwbaarheid**. We zoeken naar de beste oplossing voor verwarming, sanitair warm water en de koeling van uw woning.

Airconditioning

Dankzij een warmtepomp creëren we heel het jaar door een uitstekend comfort, zonder uw energiefactuur de hoogte in te jagen.

Verwarming en warm water

Laat uw verwarming en/of warm water productie aandrijven door hernieuwbare energiebronnen. Zo bespaart u tot 4 keer meer elektriciteit en stapt u af van fossiele brandstoffen.

Luchtzuivering

Adem gezonde en zuivere lucht in. Onze systemen verwijderen stof, pollen, bacteriën en virussen uit de lucht door ze weg te filteren.

INTELLIGENT WONEN

- Bruggesteenvweg 21
- Gits-Hooglede
- www.intelligentwonen.be
- 0475 34 67 37

Gierzwaluw m/v kiest voor luxeloft

Absolute vrijheid, dat lijkt hen op het snelle lijf geschreven. Deze luid gierende luchtacrobaten moeten Guido Gezelle, toen hij in Roeselare woonde, zeker zijn opgevallen. Hij wijdde er op het eind van zijn leven een bijzonder experimenteel gedicht aan, waarbij hun zie-zie-zie-roep doorheen alle verzen schalt.

Van oorsprong klif- en rotsbewoners, hebben deze vogels zich wonderwel aangepast aan de imitatierotsen in onze steden. In de stadsjungle, hun nieuwe leefgebied sinds de Middeleeuwen, zoeken ze tijdens hun korte zomerverblijf nissen en smalle openingen in gebouwen om te nestelen. Zo elegant in de lucht, zo moeizaam wringen ze zich naar binnen na een verticale remvlucht. Nadien nemen ze een duik van enkele meters, tot ze weer genoeg vaart krijgen om ongeremd op de wieken te gaan. Als er één soort de wetten van de zwaartekracht lijkt te tarten, dan zijn het wel deze absolute luchtspecialisten. Ze zijn het zelfs verleerd om te landen en opnieuw op te stijgen van op de grond.

Gierzwaluwen zijn, net zoals echte zwaluwen, bijzonder plaatstrouw en zoeken elk jaar dezelfde nestplaats op. Het aanbod aan kunstmatige holten volstond ruimschoots tot we massaal oude gebouwen gingen afbreken en renoveren. Je begrijpt vast dat ze het al gauw moeilijk kregen om nog een passende nieuwe stek te vinden.

Met Natuurpunt Mandelstreek startten we een kwarteeuw geleden met het ophangen van houten nestkasten, hoog tegen de gevels. De plaatselijke brandweerlieden boden hierbij hun diensten en ladderwagens aan. Zonder hun welkome hulp zou dit niet gelukt zijn, maar in enkele jaren tijd plaatsten we in Roeselare en de omliggende gemeenten ruim 30 nestbakken. Die hebben iets weg van een cohousingproject met telkens 2 of 4 lofts. Elk met een individuele voordeur, of liever valluik, maar dan zonder luik. Aanbellen of kloppen hoeft niet: daarvoor kondigen ze zich al te luidruchtig aan. Gierzwaluwen houden immers van goed gezelschap en een duidelijke commu-

nicatie. Geen wonder dat ze graag samen hokken en (kleine) kolonies vormen.

Hun nestbouw is een verhaal van jaren. Wat ze vliegend kunnen bemachtigen aan rondzwevende grassprietjes, pluimpjes of spinrag, brengen ze mee naar hun woonst en kleven ze met speeksel samen tot een ondiep kommetje. Klaar is het kraambed! Precies daarom voorzien we een opstaande rand in onze sociale woningen, zodat ze bij de afzet voor hun duikvlucht niet onverhoeds eieren of jongen mee de dieperik in sleuren.

Gierzwaluwen zijn maar koele minnaars, althans als je ze afrekent op hun gretigheid om zich voort te planten. Pas in hun vierde levensjaar kittelen de hormonen. Dan komen ze voor het eerst weer, vanuit het verre zuiden, onze streken opzoeken. Paren is een (v)luchtig gebeuren waarbij ze een heuse airshow opvoeren voor een close encounter. Jaarlijks levert dat gedoe hooguit 3 eieren op. Dus zuinig wezen op de jongen, is de boodschap.

Gierzwaluwen komen aan bij hun nest. Links een 'wild nest' onder de pannen, rechts de toegang tot een ingebouwde neststeen in de gevel van de Sint-Michielskerk. Foto's: Luc Feys.

Cypselus Apus

“Zie, zie, zie,
 zie! zie! zie!
 zie!! zie!! zie!!
 zie!!!”
 tieren de
 zwaluwen,
 twee- driemaal
 drie,
 zwierende en
 gierende:
 “Niemand, die...
 die
 bieden den
 stiet ons zal!
 Wie? wie? wie??
 wie???”

Piepende en
 kriepende
 zwak en ge-
 zwind;
 haaiende en
 draaiende,
 rap als de
 wind;
 wiegende en
 vliegende,
 vlug op de
 vlerk,
 spoeien en
 roeien ze
 ringsom de
 kerk.

Leege nu
 zweven ze, en
 geven ze
 bucht;
 hooge nu
 bemelt hun’
 vlerke, in de
 lucht:
 amper nog
 hoore ik... en,
 die ’k niet en
 zie,
 lijvelijk
 zingen ze:
 “Wie??? wie?? wie?
 wie...”

Een gierzwaluwnest in een houten nestbak. Het nest zelf is maar een sober – en proper! – bouwsel, en wordt jaren na elkaar gebruikt. Achter de opstaande rand achter het nest, centraal in beeld, zit de invliegopening. Foto: Piet Desmet.

Bovendien vertoeven die al gauw 6 weken in het nest, wat superlang is voor vogels van deze grootte.

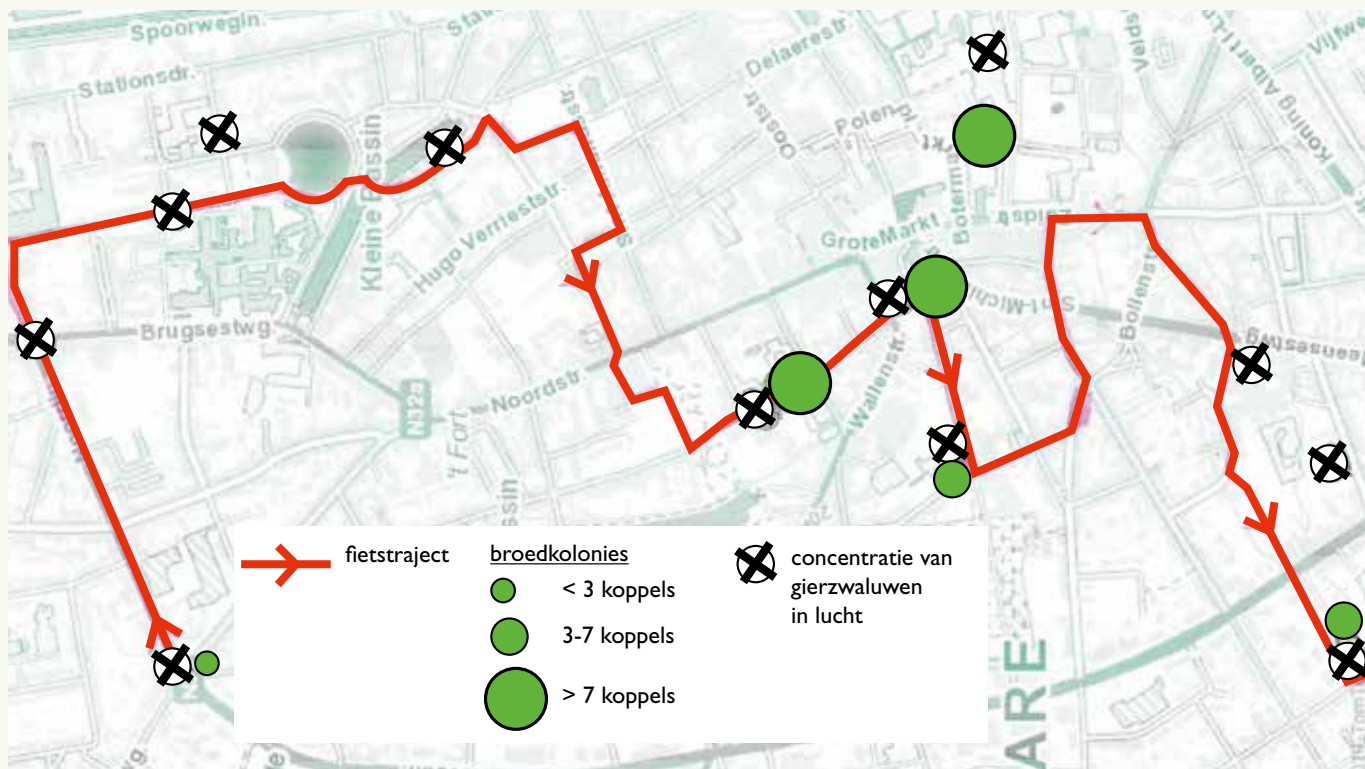
Daar hingen dan onze luxeflats. Het vergde jaren geduld vooraleer ons immo-aanbod in de smaak begon te vallen. Pas met de millenniumwissel, zo’n 5 jaar later, namen ze er hun intrek. Vanaf dan ging het snel. Door naar de burens te gluren leerden ze blijkbaar bij, want tientallen lofts raakten in een mum van tijd bezet.

Dat lukte een stuk sneller bij het vijftiental betonnen neststenen dat

we beschikbaar stelden tijdens de restauratie van de gevel van de Sint-Michielskerk. Vanaf de straatzijde zijn de kleine openingen tussen de bakstenen amper zichtbaar, maar voor de gierzwaluwen vallen die blijkbaar enorm op. Na 2 jaar hadden ze die al succesvol ingenomen. Deze neststenen zijn superduurzaam en hebben nooit last van oververhitting tijdens hete zomers, een probleem dat we bij het plaatsen van houten bakken wel in de gaten moeten houden.

Dat ze niet altijd even kieskeurig zijn bij het kiezen van hun nestplaats, hebben we tijdens verschillende inventarisatierondes kunnen vaststellen. Een nauwe opening tussen de gevel en het houten beslag van de dakgoot? Een gaatje bij de verbinding dakgoot/afvoerpijp? Een verluchtingspan midden op het dak? Niet strak aansluitend zinkbeslag tegen de dakpannen? Een smalle spleet boven een ongebruikt rolluik? Dat kan allemaal dienen als

Guido Gezelle schreef het avant-gardegedicht hiernaast op 15 mei 1897. *Cypselus Apus* is de toenmalige wetenschappelijke naam voor de gierzwaluw, die we nu als *Apus apus* kennen.

Fietstraject van onze gierzwaluweninventarisatie op 19 juni 2020 (van 18.40 tot 21.40 u.), met aanduiding van de concentraties gierzwaluwen in de lucht (x) en broedkolonies (o). Kaart: Piet Desmet.

toegang tot de kinderkribbe. Heel vaak blijken die plaatsen dan voorbehouden voor solitaire koppels. Verder is het risico op mislukken door verstoring of verdwijnen van het nest bij dergelijke broedplaatsen een pak groter dan bij kunstnesten. Het maakt het opvolgen van nestplaatsen ook zeer tijdrovend bij het inventariseren.

Vorig jaar wilden we nagaan hoeveel kunstnesten er nu eigenlijk gebruikt worden en hoe de broedkoppels over de stad verspreid zitten. We planden enkele avondlijke fietsrondes langs de gekende locaties op het ogenblik dat de meeste jongen bijna vliegvlug waren. Bij valavond is de activiteit rond de kolonies meestal het grootst, door het aan- en afvliegen van de ouders voor een laatste voederbeurt. Dan krijgen de jongen porties kleine vliegende insecten, vaak honderden bijeen, samengekit met speeksel tot een soort voedzame 'bouletjes'.

Daarna sluiten de oudervogels zich aan in luidruchtige vluchten van vaak meer dan vijftig vogels om samen hoogte te winnen. Uiteindelijk slokt de avondlucht de ondertussen minuscule wervelende stipjes op. Met of zonder wolken: ze maken er een vliegend bed van. Gierzwaluwen slapen met slechts één hersenhelft tegelijk, waardoor ze half slapend kunnen blijven vliegen. De jongen, die verweesd achterblijven, brengen de nacht op het nest door zonder oppas. Binnenkort, goed doorvoed en zelfs zwaarder dan hun ouders, wagen ze zich dan in een steile duik aan hun lichtdoop, aangemoedigd door de uitnodigende kreten van de oudervogels.

Tijdens onze inventarisatierondes kozen we voor enkele milde zomeravonden. Midden juni fietsten we rond halfacht van noord naar zuid doorheen de oudere stadswijken in het westelijke deel van de stad. Vooral de gebouwen met kunstnesten

wilden we monitoren. Onderweg telden we groepjes gierzwaluwen, soms slechts een drietal, erg laag aanvliegend, die ons met wat geluk naar een solitaire nestplaats hoog in een rijwoning leidde. Maar evengoed zwermen van ruim 40 exemplaren die op grotere hoogte cirkelden. Heel vaak hielden ze zich echter op in de buurt van de nestlocaties.

Toppers waren de houten nestbakken tegen de zij- en voorgevel van een school in de Kattenstraat. Een gierzwaluwenboulevard zo je wil. Tijdens dakwerken, enkele jaren geleden, plaatsten we hier een tiental grote nestbakken met vier compartimenten, als compensatie voor de nesten achter de dakgootsierlijst die door isolatiewerken verloren zouden gaan. Bijna continu vlogen er oudervogels naar de vlieggaten om er na enkele schijnpogingen in te verdwijnen. Alle bakken bleken bewoond, waarbij soms 3 van de 4 kamers bezoek kregen! Bij een

Een gierzwaluw in de vlucht. Te herkennen aan de sikkelvormige vleugel en een iets lichtere keelvlak. Foto: Luc Feys.

voorzichtige schatting kwamen we hier vlot tot 20 bezette nesten, zonder rekening te houden met de vogels die toch nog in gebouwspleten verdwenen.

Driehonderd meter verder, bij de toren van de hoofdkerk, weer een zwerm van 30. Bijna rakelings scheerden ze langs de toren. Nu en dan verdwenen enkele dissidenten in de gevelopeningen waarachter betonnen neststenen zitten. Zeker de helft van de openingen werd op een kwartier tijd bezocht. Dus minstens 7 koppels. Even verderop, tegen een schoolgevel vlak bij het kerkhof, was een bak van 4 ook volledig bezet, met bij elke opening duidelijke krabsporen van hun klauwtjes. We zagen vlakbij inderdaad ook 8 rondtoerende gierzwaluwen: bingo!

700 m verderop, onder een brede dakoversteek van een voormalig ziekenhuis, bleken 4 koppels te huizen in 2 grote quadrulofts. Hierna leverde het ommetje naar Rumbekke niets

meer op, maar ondertussen was het bijna 22 u.

Samengevat: langs dit fietstraject van 4 km, in vogelvlucht slechts 2 km, spotten we ongeveer 140 (vliegende) volwassen gierzwaluwen. We telden minstens 40 bezette nesten, waarvan maar enkele solitaire nestplaatsen. Dit aantal is ongetwijfeld een ruime onderschatting, omdat we alle aparte broedplaatsen in de aangrenzende straten niet konden controleren. Als we voortgaan op het aantal vliegende vogels - de jongen waren nog net niet vliegvlug - komen we zowat aan een dubbel aantal broedparen.

Tijdens onze vervolgronde op 13 juli, bijna 4 weken later, was de situatie in het centrum en het oostelijke deel van de stad al helemaal anders. Niet het weer, de weersomstandigheden waren hetzelfde, maar wel de activiteit van de gierzwaluwen. Die bleken veel nerveuzer. We telden 360° rondom ons, vanaf de fietsersbrug,

wel 80 gierzwaluwen, verspreid in groepjes van een tiental. Opvallend was ook dat we nauwelijks activiteit merkten rond de nestlocaties, met nochtans hetzelfde type houten nestbakken. Ongetwijfeld waren de kleine zwermen oudervogels samen met pas uitgevlogen jongen, maar dat is in vlucht moeilijk uit te maken. Een zelfde beeld op het kerkplein van Rumbekke, waar een dertigtal vogels snel hoogte wint om hun vliegbedje te spreiden. Alles bijeen leverde deze avondtelling iets meer dan 100 vogels op.

Waarschijnlijk waren een deel van de broedvogels, of toch die met jongen die het nest al wat vroeger verlaten hebben, al aan hun trek naar het zuiden begonnen. Van gierzwaluwen is bekend dat er een grote spreiding kan optreden bij de ontwikkeling van de nestjongen, en dus ook het moment van uitvliegen. Bij voedselschaarste treedt er een groeistop op en worden alle lichaamsfuncties, zelfs de lichaamstemperatuur, op een

lager pitje gezet. Een soort lethargie, vergelijkbaar met dieren in winterslaap, maar bij vogels is dit fenomeen echt uitzonderlijk. Nestjongen kunnen zo een vastenperiode van ruim een week overleven. De ontwikkeling achteraf verloopt natuurlijk trager omdat een groot deel van de verbruikte vetreserves eerst weer aangevuld moeten worden.

Nauwelijks een paar dagen later waren alle gierzwaluwen uit de stad verdwenen. Tot binnenkort dus, voor een herkansing!!!

Enkele slotbeschouwingen

Om tot betrouwbare cijfers van het aantal broedparen te komen is een simultaantelling ideaal, of toch minstens een gebiedsdekkende telling tijdens enkele opeenvolgende dagen. Nu kunnen we enkel de junitelling gebruiken om een grove schatting te maken voor de hele stad. Met een ruime foutenmarge komen we voor Roeselare-Rumbeke in de buurt van 150 broedparen.

De kunstnesten zijn, te oordelen naar de bezettingsgraad, een absoluut succes. Zelfs na 25 jaar gebruik blijken de houten bakken bij controle nog steeds prima te voldoen, op voorwaarde dat ze veilig (met inoxhoekijzers) en voldoende hoog (minimum 6 m) opgehangen worden. Belangrijk is dat ze beschut zijn tegen neerslag en al te hoge zomertemperaturen. Ruimte tussen de bovenzijde van de nestkast en de dakoversteek is ook te vermijden, omdat duiven, kauwen en merels dat een ideale nestplaats vinden.

Onze voorkeur gaat echter uit naar de meest duurzame oplossing: het inmetsen van (betonnen) neststenen in gevels. Dit is een echter een intensieve en meer gespecialiseerde karwei voor aannemers bij renovatie- of nieuwbouwwerken. Maar met goede afspraken lukt dit verrassend goed en is dit ook een meerwaarde én visitekaartje voor het gebouw!

Voel je het kriebelen om je bij onze 'gierzwaluwenwerkgroep' aan te sluiten? Laat dan zeker iets weten op natuur.mandelstreke@gmail.com. Foto: Marijke Soetaert.

Bij de houten gevelbakken verkiezen we de invliegopening onderaan. Dan is concurrentie met andere stedelijke hollenbroeders, zoals mezen, mussen en spreeuwen, zo goed als onbestaande. Idem voor predatie door ratten of steenmarters, waarbij we tot dusver nergens problemen hebben vastgesteld. Geen risico ook op bevuiling van de binnenkant van de nestbak: gierzwaluwen zijn nette vogels. Je zal er dus nooit een

mesthoop of berg nestmateriaal in aantreffen. Kortom, het zijn ideale compagnons voor een 'cohabitation'. Meer nog: thuis een stel of zelfs kolonie gierzwaluwen huisvesten geeft je jarenlang vleugels!

Nog dit: nestlocaties van gierzwaluwen mag je ons steeds signaleren via natuur.mandelstreke@gmail.com.

Piet Desmet

Nieuwbouw & verbouwingen
Carports & bijgebouwen - Terrassen & opritten

DBO POPELIER

**DUURZAME
BOUW- EN
OMGEVINGSWERKEN**

UITVOERING & ADVIES

Lakenstraat 58 - 8800 Roeselare
0472 38 12 75 - info@dbo-popelier.be
www.dbo-popelier.be

Vlindertellingen Wijnendalebos 2020

Een kleine groep vrijwilligers telt al vele jaren de dagvlinders en dagactieve nachtvinders aan de zuidrand van het Wijnendalebos. In 2020 deden we dat voor de 10e keer en hebben we de 8 teltrajecten 18 maal afgelopen tussen 23 april en 15 september. In totaal telden we 2.284 vlinders van 29 verschillende soorten. Dat totaal ligt lager dan in 2019 (2.352 vlinders) en 2018 (2.796 vlinders). Ook het dagmaximum lag met 427 vlinders wat lager dan in 2019 (479 vlinders) en in 2018 (455 vlinders), maar het aantal soorten gaat wel in stijgende lijn. In 2020 waren dat er 29, terwijl we in 2019 nog 28 en in 2018 nog 26 soorten telden.

Als nieuwkomers zagen we grote vos, hooibeestje en koninginnenpage passeren. De grote vos is een zeer zeldzame bosvlinder die hoge eisen stelt aan zijn leefgebied; het hooibeestje is een kleine graslandvlinder die in onze regio steeds minder wordt gezien en de koninginnenpage is met zijn spanwijdte tot 7,5 cm de grootste vlinder die je in Vlaanderen kan aantreffen.

Kaasjeskruidikkopje en keizersmantel, recent opgedoken in het Wijnendalebos, bevestigden wel hun aanwezigheid. Ook deze twee vlinders zijn zeldzaam in Vlaanderen. Hun aanwezigheid is een bewijs van goed bosbeheer.

Het bruin zandoogje hebben we het vaakst gezien, met een totaal van 866 vlinders. Het oranje zandoogje volgt met 224 waarnemingen. Deze twee soorten zijn belangrijk omdat zij, als typische vlinders van natuurlijke graslanden, het moeilijk

hebben in Vlaanderen. Ook in Wijnendale lagen de aantallen lager dan de voorbije jaren

Het bont zandoogje blijft met 10 waarnemingen constant op een laag niveau en het koevinkje hebben we 67 maal geteld. Deze donkere vlinder houdt van vochtig grasland, afgewisseld met bomen en struiken. Ook al is het koevinkje niet echt zeldzaam, toch is het niet echt gekend bij het grote publiek.

Groot dikkopje is 13 maal gezien en kaasjeskruidikkopje en zwartsprietdikkopje elk 11 maal. Dit zijn licht stijgende cijfers in vergelijking met de voorbije jaren. Dikkopjes zijn goede graadmeters voor het gevoerde graslandbeheer en het kaasjeskruidikkopje lijkt zich nu definitief gevestigd te hebben.

De witjes als groep deden het goed met een totaal van 413 exemplaren. In Wijnendale vliegen zowel het groot koolwitje, het klein koolwitje als het klein geaderd witje. Wij wachten vol spanning op de komst van het scheefbloemwitje dat sinds enkele jaren ons land aan het veroveren is.

Het oranjetipje hebben we 38 maal geteld, waarschijnlijk omdat we in 2020 al vroeg op het jaar startten met tellen. Dit is een typische voorjaarsvlinder die de lente extra kleur geeft met zijn feloranje vleugeltippen. Deze vlinder legt zijn eitjes op look-zonder-look en pinksterbloem. Ook het oranjetipje heeft in de laatste twintig jaar onze regio veroverd.

Het boomblauwtje zagen we 7 maal en het icarusblauwtje 21 maal, mooi

in lijn met de voorbije jaren. Bruin blauwtje was dan weer in goeden doen met 30 waarnemingen. Blauwtjes houden van warmte en kiezen een zonnig plekje met kort grasland. De droge warme zomers van de laatste jaren waren een zegen voor deze kleine vlinders.

Ook de kleine vuurvlinder houdt van droge warmte. In 2020 zagen we 'm 18 maal, duidelijk meer dan de 7 exemplaren uit 2019. Dit mooie kleinnood houdt van droge schrale begroeiing en is vaak te zien rond heide.

Eikenpage is volop aanwezig, maar hebben we slechts 5 keer gezien. Dat is normaal, maar fel onder het maximum van 2018 toen de droogte de eikenpages vanuit de boomtoppen naar de bosbodem deed afdalen en we er 103 telden.

De dagpauwoog hebben we 68 keer gezien. Dat zijn er meer dan de voorbije jaren, maar hun aantal wordt weinig beïnvloed door het gewijzigde beheer van het gebied. Zij houden van ruige plekken met brandnetels en daar is er door de overbemesting in onze streek jammer genoeg geen tekort aan.

Gehakkelde aurelia blijft met een totaal van 30 stabiel. In 2019 telden we er 28. Ook deze vlinder houdt van brandnetels en is te herkennen aan zijn gekartelde vleugelranden. Het landkaartje blijft stabiel, maar op een laag niveau met maar 9 imago's.

De grote vos werd éénmaal gespot, op 15 mei. Ook op 17 april zijn er 2 vlinders van deze soort gezien, maar deze waarnemingen vielen net bui-

ten de officiële telperiode. De aanwezigheid van deze zeldzame bosvlinder geeft aan dat het gevoerde beheer goede resultaten oplevert en is hoopgevend voor de toekomst van het Wijnendalebos. De kleine vos liet zich in 2020 helemaal niet zien.

De keizersmantel gaf present op 1 juli. Toen werd er 1 exemplaar geteld, maar ook op andere plaatsen in het bos werden keizersmantels gezien, vaak terwijl ze nectar dronken uit bloeiende distels. Deze zeldzaamheid blijft aanwezig. De rupsen leven op bosviooltjes en dus moet daar in het bosbeheer rekening mee gehouden worden.

Kleine ijsvogelvlinder is in 2020 niet waargenomen in de zuidrand, maar bleef in het bos aanwezig. Deze zeldzame vlinder verkiest vochtige bossen met veel kamperfoelie.

Bij de dagactieve nachtvlinders was de vijfvlak-sint-jansvlinder de topper. Die hebben we 41 keer gezien, wat wel gevoelig minder is dan de voorbije jaren. De sint-jacobsvlinder was met 12 imago's talrijker dan in 2019, toen we er 5 telden, maar de typische zebrarupsen hebben we heel vaak waargenomen.

Bij de trekvlinders is het beeld uiteenlopend. De atalanta was met 85 vlinders goed vertegenwoordigd, maar distelvlinders waren er nauwelijks: 5 exemplaren in 2020, terwijl we er in 2019 nog 89 telden. De gamma-uil liet zich dan weer 59 keer opmerken, terwijl dat er in 2019 maar 23 waren.

Conclusie:

2020 was voor de zuidrand van het Wijnendalebos een goed gemiddeld jaar. De aantallen vlinders lagen iets lager dan in 2019 en 2018, maar blijven sterk verhoogd in vergelijking met 5 jaar geleden. De soortenrijkdom blijft toenemen en zeldzame vlinders als grote vos, kaasjeskruidkoppje en keizersmantel lijken zich definitief te vestigen. De gras-

Van linksboven met de wijzers van de klok (en het jaar :-)) mee: oranjetipje, kaasjeskruidkoppje, koninginnenpage, bruin blauwtje, dagpauwoog en kleine vuurvlinder.

landvlinders als de dikkopjes en de zandoogjes vlogen in iets lagere aantallen, maar blijven goed vertegenwoordigd. Het gevoerde beheer heeft duidelijk een positieve invloed op de vlindergemeenschap en er zijn ook aanwijzingen dat het veranderende klimaat zijn invloed doet gelden. Op de invloed van predatie

(vangen, doden en opeten) door parasitaire wespen en vogels hebben we geen zicht. Misschien kan dit de afwezigheid van een gewone soort als de kleine vos verklaren en kan verder onderzoek hier een antwoord op geven.

Tekst & foto's: Dirk Anseeuw

Broedgeval bruine kiekendief in Torhout

Door de coronalockdown mochten we in maart 2020 geen verre verplaatsingen meer maken. Dan maar met de fiets de streek afgeschuimd, op zoek naar natuurbeleving. Dat werd ruimschoots beloond. We spotten onder meer dwergarend, grauwe kiekendief, lachstern en velduil, maar door meerdere personen werd er ook een bruine kiekendief (*) gezien, een mannetje, dat aan het jagen was op Torhout's grondgebied.

Op een mooie dag waren Dirk en Ivette getuige van een eerste prooi-overdracht. Daarbij geeft het mannetje zijn prooi door aan zijn vrouwtje, wat duidt op een broedgeval! Ze konden het vrouwtje volgen tot aan het nest. Jammer genoeg had het broedpaar een grasland uitgekozen en dat is een probleem omdat gras-

land in regel gemaaid wordt voor de jongen uitvliegen. Dit nest had dus bescherming nodig.

De eigenaar wilde graag meewerken en liet een deel van het grasland, een vierkant van 8 op 8 meter, rondom het nest ongemoeid. We zetten het perceel af met 4 paaltjes. Op dat moment, op 27 april 2020, lagen er al 2 eieren in het nest.

Doordat het nog zo vroeg in het seizoen was, moest er nog veel gebeuren op het veld: gras afrijden, mest uitrijden, het veld ploegen, effenen en opnieuw inzaaien... Ongehoorlijk maar het vrouwtje stoorde zich daar helemaal niet aan. De tractoren passeerden op enkele meters van haar nest en ze broedde gewoon verder. De boer zag inmiddels 5 eieren liggen.

Een paar dagen later werd ze nog 'ns zwaar op de proef gesteld. Gedurende meer dan een uur kreeg ze water over zich heen, omdat de boer zijn land besproeide om het zaad sneller te doen kiemen. Geen enkele keer heeft ze het nest verlaten.

Tijdens onze bezoeken waren we ook getuige van iets merkwaardigs. Het mannetje kwam regelmatig aanvliegen met een prooi en gaf deze dan aan zijn vrouwtje. Maar terwijl zij zo'n 30 meter verder de prooi aan het verorberen was, ging het mannetje telkens zelf op het nest zitten. Dit is een gedrag dat we nog nooit eerder hebben vastgesteld, toch zeker niet bij de grauwe kiekendief, waarvoor we al meer dan 35 jaar naar Frankrijk trekken om nesten te beschermen.

Dirk ging elke dag minimum één keer kijken en alles verliep voorspoedig, maar op een bepaald moment lieten de oudervogels zich niet meer zien. Er moeten toen zeker al kuikens geweest zijn want het vrouwtje ging al met prooi naar het nest. Veiligheidshalve hebben we nog een paar dagen gewacht om onnodige nestverstoring te vermijden, maar toen we gingen kijken werden onze vermoedens bevestigd: geen eieren meer, geen kuikens, niets. Wat er precies gebeurd is? We hebben er het raden naar. Na alles wat dit koppel heeft doorstaan was dit wel een afknapper van formaat.

Hopelijk krijgen we dit jaar een herkansing, maar dan liefst in de tarwe. Zo kunnen ze ongemoeid hun jongen grootbrengen voor er geoogst wordt. We hebben hier trouwens steeds meer kans op. De soort doet het langzaam maar beter en breidt uit, onder meer omdat Natuurwerk-

De broedplaats, als een eilandje in de akker. Foto: Katrien Werbrouck.

groep De Kerkuil uit Diksmuide heel wat inspanningen doet om nesten in de hele provincie te beschermen.

Nog een speciaal woordje van dank naar Natuurpunt Torhout voor de steun aan de landbouwer en vooral ook naar Dirk Werbrouck, voor zijn inzet en opvolging.

We geven ook nog graag mee dat we in 2020, dankzij het kerkuilen- en torenvalkenproject in onze regio, 38 kerkuילjongen en 89 torenvalkjongen konden ringen.

Johan Lippens

**De bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*) is een roofvogel uit de familie van de havikachtigen. Hij heeft wat weg van een slanke buizerd, maar dan met langere en smallere vleugels en staart.*

Een mannelijke bruine kiekendief. Foto: Freddy Cordy.

INTELLIGENT LADEN

Met een **intelligente laadpaal** kies je niet enkel voor efficiënt energieverbruik. Maar ook voor **veiligheid**. Vermijd brandgevaar door opwarmende bedrading bij laadbeurten via een conventioneel stopcontact. Ook afhankelijk van het type laadpunt en aansluiting gaat het laden tot wel **tien keer zo snel** via een laadpaal.

A woman in a red dress is plugging a charging cable into a light blue car at an EVlink charging station. A man in a light blue shirt is standing next to the car, looking at the charging process. The background shows a city street with trees and buildings.

INTELLIGENT WONEN

- Bruggesteenvweg 21
- Gits-Hooglede
- www.intelligentwonen.be
- 0475 34 67 37

NESTKASTEN VOOR MEER NATUUR!

Natuurpunt Mandelstreke verkoopt zelfgebouwde nestkastjes, insectenhôtels en voedertafels t.v.v. de steenuilenwerkgroep.

Deze worden gemaakt van thermisch behandeld hout: dat is ecologisch, duurzaam en mooi! Hang jij er ook eentje op?

Meer info bij Piet Desmet
(natuur.mandelstreke@gmail.com of 051/225.852).

Nestkast:
€ 12 voor leden,
€ 15 voor niet-leden.

BOUWWERKEN
Heemeryck
Paul

vloeren
faïences
opritten
terrassen

0477 67 12 89

Slijperstraat 21
8840 Oostnieuwkerke

dh

demonie hout
ALS HOUT VORM KRIJGT ...

T 051/204314 - F 051/244647

E martine@schrijnwerkerij-demonie.be

W www.schrijnwerkerij-demonie.be

Westrozebekestraat 85 b - 8840 Westrozebeke

FOTOCOUDENYS.BE
DE WEBSHOP MET DE BESTE WINKELSERVICE

KONING ALBERTSTRAAT 13, 8210 VELDEGEM - 050/277438
tussen Brugge en Torhout, vlakbij de kruising van E40 en E403, gratis parkeren voor de deur

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw is een regionaal samenwerkingsverband tussen 4 Natuurpuntafdelingen, 2 Natuurpuntkernen, 1 onafhankelijke vereniging en een aantal werkgroepen. 'De knotwilg' is het kwartaal tijdschrift van onze vereniging. NP MWV vzw is erkend en wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid.

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

- Secretariaat & zetel NP MWV
- Adres: Torhoutstraat 66, 8810 Lichtervelde
- Tel. secretariaat: 051/700.695
- E-mail secretariaat: peterlemmens@natuurpunt.be
- Het secretariaat is in principe alle weekdays open van 9 - 12 u. en 13 - 16 u., maar neem zo mogelijk vooraf contact op om verrassingen te vermijden. Andere dagen en uren op afspraak.
- Rek. nr.: BE53.9731.7610.5453.
- Website: www.natuurpunt.be/natuurpunt-midden-west-vlaanderen
- Contactpersoon
- Tel. erevoorzitter: 051/589.418
- E-mail erevoorzitter: pollentiergeorges@outlook.com

Aangesloten natuurverenigingen

Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken vzw

Koenraad Blontrock (059/250.697 - koenraad.blontrock@gmail.com).
Rek. nr.: BE82.0682.0550.8368

Natuurpunt Mandelstreek

(Hooglede - Roeselare - Ledegem - Moorslede - Staden)
Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be).
www.natuurpuntmandelstreek.be
Rek. nr.: BE51.9799.6273.0762

Natuurpunt kern de Reiger (Moorslede)

Jean-Pierre Vandamme (051/771.213 - jeanpierrevandamme@skynet.be).
Rek. nr.: BE82.4664.3681.6168

Natuurpunt kern Groot-Staden (Staden)

Koen Vandepoortale (0497/869.733 - natuurpuntgrootstaden@gmail.com).
Rek. nr.: BE87.9733.5278.5394

Natuurpunt Ruidenberg (Lichtegem - Koekelare - Kortemark)

Georges Pollentier (051/589.418 - Pollentiergeorges@outlook.com)
www.natuurpunt.be/natuurpunt-ruidenberg
Rek. nr.: BE47.9733.8607.4380

Natuurpunt Torhout

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be)
www.natuurpunt.be/natuurpunt-torhout
Rek. nr.: BE96.9733.8345.7505

Ruimte (Diksmuide)

Jef Dumoulin (051/500.866 - jef.dumoulin@skynet.be)
Rek. nr.: BE47.0680.6704.2080

Aangesloten thematische werkgroepen

Amfibieënwerkgroep (NPM)

Martine Lakiere (0479/780.002 - martine.lakiere@telenet.be)

Beheerteam Torhout (NPT)

Roney Debaille (050/214.574 - rdebaille@gmail.com)

Natuurfotografen Hoge Dijken (NPGO&HD)

Patrick Pottier (059/709.604 - patrick.pottier@telenet.be)
www.nfhd.be

Natuurwerkgroep Torhout

(amfibieën, reptielen, vogels, zoogdieren - NPT)
Geert Carette (050/215.483 - geert.carette@skynet.be)

Steenuilwerkgroep Mandelstreek (NPM)

Ludo Momerency (051/225.280 - steenuilwerkgroep@natuurpuntmandelstreek.be)

Uilenwerkgroep Hoge Dijken (NPGO&HD)

Dirk Peene (059/267.802 - dirk.peene@eandis.be)

Vogelwerkgroep (NPM)

Johan Bostoen (0475/381.084 - johan.bostoen@gmail.com)

Werkgroep Trage Wegen (NPT)

Roney Debaille (050/214.574 - rdebaille@gmail.com)

Zoogdierenwerkgroep (NPM)

Michael Parmentier (0483/638.090 - michael.parmentier@hotmail.com)

Zwalimop (zwammen, lichenen, mossen, planten - NPM)

Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be)

Vragen over ons privacybeleid? Neem contact op met het secretariaat.

Natuurgebieden

Bourgognepolders (Oudenburg)

Dirk Anseeuw (051/581.122 - dirkanseeuw@hotmail.com)

Groenhove (Torhout)

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be)

Kleiputten (Rumbeke)

Piet Desmet (051/225.852 - natuur.mandelstreek@gmail.com)

Moerasje (Torhout)

Roney Debaille (050/214.574 - rdebaille@gmail.com)

Snipgate (Gistel)

Koenraad Blontrock (059/250.697 - koenraad.blontrock@gmail.com)

Swal (Koekelare)

Georges Pollentier (051/589.418 - Pollentiergeorges@outlook.com)

De Vijfwegenpoel (Poelkapelle/Staden)

Tom Lemahieu (0478/483.680 - lematn@hotmail.com)

Waterdambosje (Moorslede)

Steven Nuytten (0477/446.772 - steven.nuytten@telenet.be)

Zwaanhoek (Oudenburg)

Marc Deknock (059/265.068 - marc.deknock@telenet.be)

Lid worden?

Een lidmaatschap kost 30 euro en als lid krijg je 4 x per jaar 'de knotwilg' en het 'Natuurblad' in je bus. Als extraatjes ben je verzekerd tijdens alle Natuurpunt-activiteiten én krijg je korting in de Natuurpuntwinkel en bij tal van partners. (Zie www.natuurpunt.be/voordelen). Wie voor het eerst lid wordt, krijgt een welkomstpakket met o.m. de prachtige Natuurpunt fiets- en wandelgids. Woon je in Gistel, Hooglede, Lichtegem, Koekelare, Kortemark, Ledegem, Moor-slede, Oudenburg, Roeselare, Staden of Torhout? Schrijf dan 30 euro over naar rek. nr. BE17.2300.0442.3321. Of bespaar Natuurpunt een hoop administratieve kosten door een domiciliëringsoverdracht in te vullen op www.natuurpunt.be > lid worden. Woon je in een andere gemeente? Neem dan contact op met het secretariaat.

Abonnement?

Ben je al lid van een andere Natuurpuntafdeling, dan kan je ook een abonnement nemen op 'de knotwilg' alleen. Schrijf 10 euro over naar rekeningnummer BE53.9731.7610.5453 en vermeld daarbij 'abonnement DK'.

Digitale nieuwsbrief 'De Groene Flits'.

Neem contact op met het secretariaat.

Redactieraad en eindredactie

Raad van bestuur & secretariaat.

Vormgeving en druk

Opmaak door MR-PRINT.BE, 0495/789.474, info@mr-print.be
Druk door Lowyck, Archimedesstraat 53, 8400 Oostende
Papier met EU-Ecolabel en ECF- en FSC-certificaat.

Oplage 3.100 exemplaren

Steun onze projecten

Storten kan op rekeningnummer BE56.2930.2120.7588 van Natuurpunt Beheer vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met de vermelding 'gift aan' en het projectnummer van jouw keuze. Voor schenkingen vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest.

BOURGOGNEPOLDER - 5554	GROENHOVE - 5580
MANDELSTREEK - 3567	SNIPGATE - 5562
VIJFWEGENPOEL - 5587	ZWAANHOEK - 5539
WATERDAMBOSJE - 5594	FONDS NP MWV - 4029

Steenuilwerkgroep - GEW-2492 op rekeningnummer BE12.2300.5247.4592 van Natuurpunt Studie vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen.

Een ziek of gekwetst dier gevonden?

Kijk op www.voc-bulskampveld.be (VOC Beernem, tel. 050/790.959) of www.vogelopvangcentrum.be (VOC Oostende, tel. 059/806.766).

Een flagrante overtreding van de natuurwetgeving?

Meld dit aan de natuurinspectie van Oost- & West-Vlaanderen op natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be, 0474/301.428 of (buiten de kantooruren) 0499/949.377.

ACTIVITEITENKALENDER NATUURPUNT MIDDEN-WEST-VLAANDEREN (NP MWV)

Activiteiten van Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken vzw (NPGO&HD), Natuurpunt Mandelstreke (NPM), Kern De Reiger (NPKDR), Kern Groot-Staden (NPKGS), Natuurpunt Ruidenberg (NPR), Natuurpunt Torhout (NPT), Ruimte Diksmuide (RD) én externen.

Datum	Uur	Activiteit	Organisatie
Za. 10 april	om 14 u.	Gezinswandeling in 'Ter Kerst'	NPM
Zo. 11 april	vanaf 9 u.	Gezellig wandelen en afval opruimen in het Groenhovebos	NPT
Zo. 11 april	om 14.30 u.	Lentewandeling in 'De Swal'	NPR
Za. 17 april	vanaf 8 u.	Trektellen op de Heihoek	NPM
Zo. 18 april	om 6 u.	Reeënwandeling in het Rhodesgoed	NPM
Zo. 18 april	om 10 u.	Lente in 'De Kleiputten'	NPM
Zo. 25 april	om 9 u.	Beheerwerken in de Vijfwegenpoel	NPKGS
Di. 27 april	om 19.30 u.	Start cursus 'Vogelgeluiden van ruigten en rietvelden'	NPM
Za. 8 mei		Birdathon 2021	NPM
Za. 8 mei	om 13.30 u.	Gezinszoektocht in het Bergmolenbos	NPM
Zo. 9 mei	om 5 u.	Vroege vogels in 'De Vierkaven'	NPKDR
Zo. 9 mei	om 14.30 u.	De Swal & de Koekelareberg	NPR
Zo. 16 mei	om 10 u.	Vroege zomer in 'De Kleiputten'	NPM
Zo. 16 mei	om 14 u.	Voorjaarsbloeiërs in 'De Vierkaven'	NPKDR
Vr. 21 mei	om 19 u.	Avondwandeling in Noordschote	NPM
Za. 22 mei	om 9 u.	Fietstocht langs onze 3 Natuurgebieden	NPM
Vr. 28 mei	om 19 u.	Avondwandeling in de kleiputten van Ploegsteert	NPM
Zo. 30 mei	om 9 u.	Beheerwerken in de Vijfwegenpoel	NPKGS
Vr. 4 juni	om 19 u.	Avondwandeling vaarttaluds Moen	NPM
Za. 5 juni	om 19 u.	Avondwandeling 'De Vierkaven'	NPKDR
Zo. 6 juni	om 8.30 u.	Réserve Naturelle Régionale du Plateau des Landes	NPM
Zo. 6 juni	om 9.30 u.	Verkenning van het Moereveldpad	NPT
Vanaf za. 12 juni	om 9.30 u.	1.000-soortendag	i.s.m. NPM
Za. 12 juni	om 14 u.	Wandeling over de Kezelbergroute	NPKDR
Zo. 13 juni	om 14.30 u.	De Swal & de Koekelareberg	NPR
Zo. 20 juni	om 10 u.	Wandeling in 'De Kleiputten'	NPM
Zo. 27 juni	om 8.30 u.	De duinen van Bray-Dunes	NPM
Zo. 27 juni	om 9 u.	Beheerwerken in de Vijfwegenpoel	NPKGS
Zo. 4 juli	om 14.30 u.	36e Sint-Janskruidwandeling	i.s.m. NPM

Verdere info en praktische afspraken vind je middenin deze 'knotwilg'.
De laatste info & eventuele wijzigingen vind je terug in onze gratis maandelijkse nieuwsbrief 'De Groene Flits'.
Geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar peter.lemmens@natuurpunt.be.